NBP Narodowy Bank Polski

Październik 2020 r.

Informacja o kartach płatniczych II kwartał 2020 r.

Październik 2020 r.

Informacja o kartach płatniczych II kwartał 2020 r.

Departament Systemu Płatniczego
Warszawa, 2020 r.

Spis treści

1. Streszczenie 1
2. Karty płatnicze w obiegu 3
   2.1. Ogólna liczba kart 3
   2.2. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych 4
   2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji 5
      2.3.1. Karty debetowe 5
      2.3.2. Karty kredytowe 6
      2.3.3. Karty obciążeniowe 8
      2.3.4. Karty przedpłacone 8
   2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych 9
   2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe 11
3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych 12
   3.1. Liczba transakcji 12
   3.2. Wartość transakcji 14
   3.3. Transakcje bezgotówkowe 16
      3.3.1. Dane pochodzące z sektora bankowego 16
      3.3.2. Dane od agentów rozliczeniowych 18
   3.4. Transakcje zbliżeniowe kartami płatniczym 21
4. Infrastruktura rynku kart płatniczych 23
   4.1. Bankomaty 23
   4.2. Akceptanci 28
   4.3. Punkty handlowo-usługowe 29
   4.4. Terminale POS 29
   4.5. Punkty oferujące wypłaty sklepowe (*cash back)* 30
Załącznik 1. Liczba kart płatniczych 34
Załącznik 2. Liczba transakcji kartami 35
Załącznik 3. Wartość transakcji kartami 36
Załącznik 4. Bezgotówkowe oraz gotówkowe transakcje kartami płatniczymi 37
Załącznik 5. Karty płatnicze zbliżeniowe 38
Załącznik 6. Transakcje bankomatowe oraz wypłaty sklepowe (*cash back*) 39
Załącznik 7. Rynek akceptacji kart płatniczych wg danych od agentów rozliczeniowych 40
Spis wykresów 41

1. Streszczenie

Na koniec II kwartału 2020 r. znajdowało się na rynku polskim 43,3 mln kart płatniczych, to jest więcej o 215,5 tys. kart niż w marcu 2020 r. (wzrost o 0,3%).
W Polsce na koniec czerwca 2020 r. było 37,6 mln szt. kart zbliżeniowych. Na przestrzeni kwartału liczba kart zwiększyła się o 343 tys. szt. Obecnie udział kart zbliżeniowych w ogólnej liczbie kart płatniczych wynosił 86,8%.

Podstawową kategorią kart w Polsce są karty debetowe (80,8%). Łączna liczba kart debetowych wyniosła 35 mln szt. i zwiększyła się w ciągu kwartału o 296 tys. (wzrost o 0,9%). Drugą kategorią kart najczęściej spotykanych w Polsce są karty kredytowe (12,8%), których łączna liczba wyniosła 5,5 mln szt. Liczba kart kredytowych na przestrzeni II kwartału 2020 r. zmniejszyła się o 97 tys. (spadek o 1,7%).

Karta płatnicza posłużyła klientom na przestrzeni kwartału do realizacji transakcji zarówno gotówkowych, jak i bezgotówkowych średnio 34 razy, co różni ją nieznacznie od wartości wskaźnika w okresie poprzedzającym (średnio 37 razy użyto pojedynczej karty). W II kwartale 2020 r. pojedyncza transakcja dokonana przy użyciu karty płatniczej wynosiła średnio 126 zł (co jest wartością bardzo zbliżoną do wyniku w poprzednim kwartale 123 zł). W omawianym kwartale średnia wartość pojedynczej transakcji zbliżeniowej wyniosła 62 zł (w poprzednim kwartale wynosiła 55 zł).

Według danych od banków, w II kwartale 2020 r. odnotowano spadek liczby oraz wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych. Przeprowadzono 1,483 mld transakcji kartami płatniczymi (spadek o 6%) o łącznej wartości 187,5 mld zł (spadek o 3%). W II kwartale 2020 r. przy użyciu kart przeprowadzono 1,4 mld transakcji bezgotówkowych, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło spadek o 5%. Transakcje bezgotówkowe stanowiły 91,8% łącznej liczby wszystkich transakcji kartami (pozostałe 8,2% wszystkich transakcji stanowiły transakcje gotówkowe, czyli wypłaty z bankomatów, wypłaty w kasach banków lub wypłaty sklepowe (*cash back*)). Wartość transakcji bezgotówkowych wyniosła 94,5 mld zł (co stanowiło wzrost o 2% w porównaniu do poprzedniego kwartału). Karta płatnicza została wykorzystana do realizacji płatności bezgotówkowych średnio 31 razy (w poprzednim kwartale było to 33 razy). Pojedyncza płatność bezgotówkowa wynosiła średnio 70 zł (w poprzednim kwartale 65 zł).

W związku z epidemią koronawirusa i zamknięciem części sklepów stacjonarnych wzrosła liczba i wartość transakcji kartami płatniczymi w Internecie. Według danych agentów rozliczeniowych w II kwartale 2020 r. kartami płatniczymi w Internecie zrealizowano 33,6 mln transakcji, czyli więcej o 541 tys. w porównaniu do kwartału poprzedniego (wzrost o 2%). Warto zauważyć, iż łączna

wartość transakcji w internecie opiewała na kwotę 5 mld zł. Była to wartość większa aż o 941 mln zł niż w kwartale poprzedzającym (wzrost o 23%).

Na koniec czerwca 2020 r. rynek polski oferował dostęp do 974,6 tys. terminali POS, czyli było ich o 26 tys. więcej niż na koniec marca 2020 r. Obecnie w Polsce wszystkie dostępne na rynku terminale POS są przystosowane do obsługi kart zbliżeniowych. Liczba działających akceptantów wyposażonych w terminale POS zwiększyła się do poziomu 439 tys. (wzrost o 2%). Nastąpił także wzrost liczby punktów handlowo-usługowych, które są przystosowane do akceptacji kart płatniczych. Na koniec czerwca 2020 r. punktów tego typu było 707 tys., czyli więcej o 14,7 tys. (wzrost o 2%) w porównaniu do marca br.
Na koniec czerwca 2020 r. w Polsce było 22.166 bankomatów. Na przestrzeni II kwartału 2020 r. liczba bankomatów zmniejszyła się o 368 urządzeń (spadek o 1,6%). Transakcji wypłat z bankomatów było w tym okresie 112,1 mln, tj. nastąpił spadek o 16% w porównaniu do kwartału poprzedniego. Łączna wartość wypłat wyniosła 75,7 mld zł, co w porównaniu do kwartału poprzedniego oznacza spadek o 9%. Wypłata w bankomacie średnio wynosiła 675 zł, czyli była wyższa niż w kwartale poprzednim (623 zł).

Posiadacze kart płatniczych znacznie rzadziej korzystali z możliwości dokonania wypłaty sklepowej (*cash back*). W II kwartale 2020 r. odnotowano spadek liczby wypłat aż o 20%. Na przestrzeni II kwartału 2020 r. zarejestrowano 3,8 mln wypłat na łączną kwotę 495,4 mln zł (w porównaniu do I kwartału br. spadek wartości o 14,4%). Pojedyncza wypłata sklepowa opiewała średnio na kwotę 131 zł (w poprzedzającym kwartale było to 123 zł). Na koniec czerwca 2020 r. placówek oferujących usługę wypłaty sklepowej było 250,9 tys. (od marca br. przybyło 751 nowych placówek).

2. Karty płatnicze w obiegu

2.1. Ogólna liczba kart

Według danych z banków, na koniec czerwca 2020 r. na polskim rynku znajdowało się w obiegu 43,3 mln kart płatniczych, to jest więcej o 215,5 tys. kart niż w marcu br. (wzrost o 0,5%). Obserwowana od lat tendencja wzrostowa spowodowała, iż liczba kart na przestrzeni ostatnich 15 lat wzrosła ponad 2,5-krotnie (wykres nr 2.1).

Wykres 2.1 Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od 2004 r.

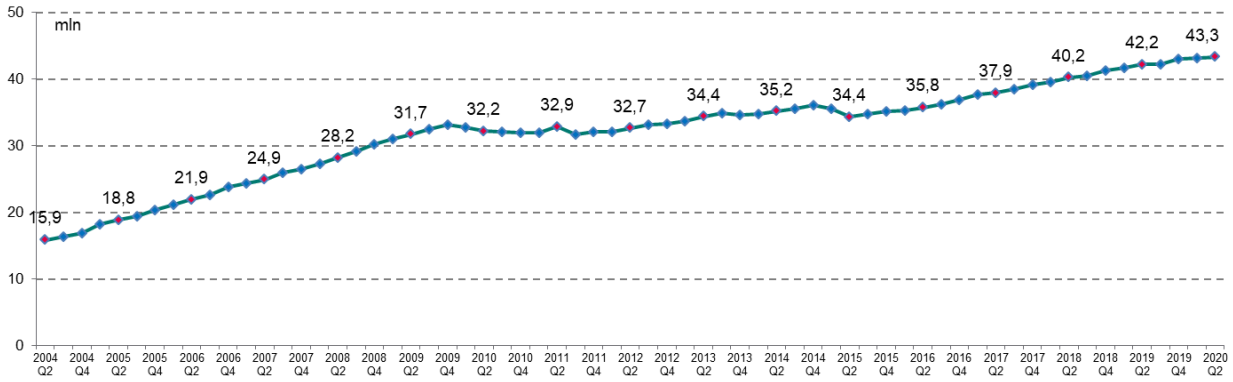

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Wśród kart została wyróżniona kategoria kart aktywnych, tj. kart, którymi została dokonana co najmniej jedna transakcja gotówkowa bądź bezgotówkowa w ciągu ostatniego kwartału. Na koniec czerwca 2020 r. liczba aktywnych kart płatniczych pozostających w posiadaniu zarówno klientów biznesowych, jak i prywatnych, wyniosła 28,5 mln szt., co stanowiło 65,7% wszystkich wyemitowanych kart. Oznacza to, że prawie 1/3 wydanych w Polsce kart płatniczych pozostaje nieaktywna (wykres nr 2.2). Liczba aktywnych kart płatniczych w porównaniu z końcem marca br. zmniejszyła się o 330 tys. szt. (spadek o 1,1%).

Wykres 2.2 Liczba kart płatniczych aktywnych (w mln szt.) oraz ich udział procentowy w ogólnej liczbie kart wyemitowanych w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

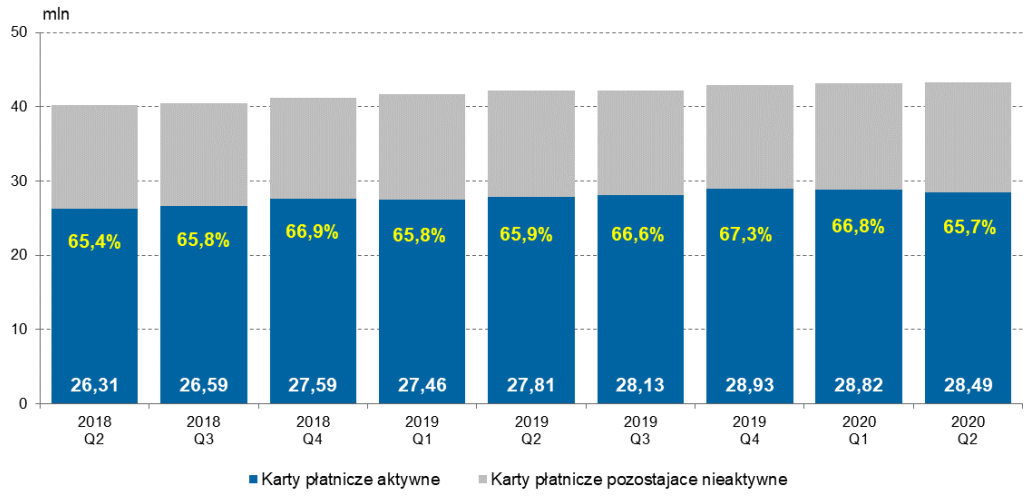

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.2. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych

Przeważającą pozycję na rynku polskim, jeśli chodzi o organizacje płatnicze, z logo których są wydawane karty płatnicze, nadal utrzymuje organizacja VISA, do której należy 51,2% wydanych w Polsce kart płatniczych, natomiast drugie miejsce – z 48,1% udziałem w rynku – zajmuje organizacja Mastercard, co zaprezentowano na wykresie nr 2.3.

Wykres 2.3 Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec I oraz II kwartału 2020 r.

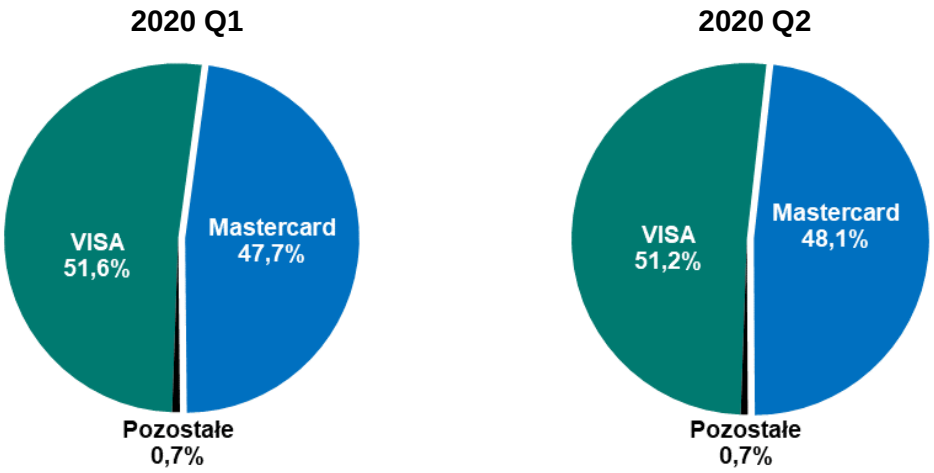

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W II kwartale 2020 r. udział kart Mastercard wzrósł o 0,4 punktu procentowego, a udział kart Visa spadł o 0,4 punktu procentowego. Na koniec czerwca 2020 r. udział pozostałych kart, w tym głównie kart własnych banków, wyniósł 0,7%.

2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji

Strukturę wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, przedpłacone i obciążeniowe na koniec I oraz II kwartału 2020 r. przedstawiono na wykresie nr 2.4. Podobnie jak we wcześniejszych okresach, spośród wydanych kart największy udział (80,8%) miały karty debetowe, których na koniec czerwca 2020 r. było 35 mln szt., a na drugiej pozycji (12,8%) znalazły się karty kredytowe w liczbie 5,5 mln szt. Karty przedpłacone, których odnotowano 2,6 mln szt., posiadały 6% udziału w rynku. Najmniej liczną kategorią obecną na rynku były karty obciążeniowe, których w obiegu było 202 tys., co stanowiło 0,5% udziału w rynku.

Wykres 2.4 Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, obciążeniowe oraz przedpłacone - stan na koniec I oraz II kwartału 2020 r.

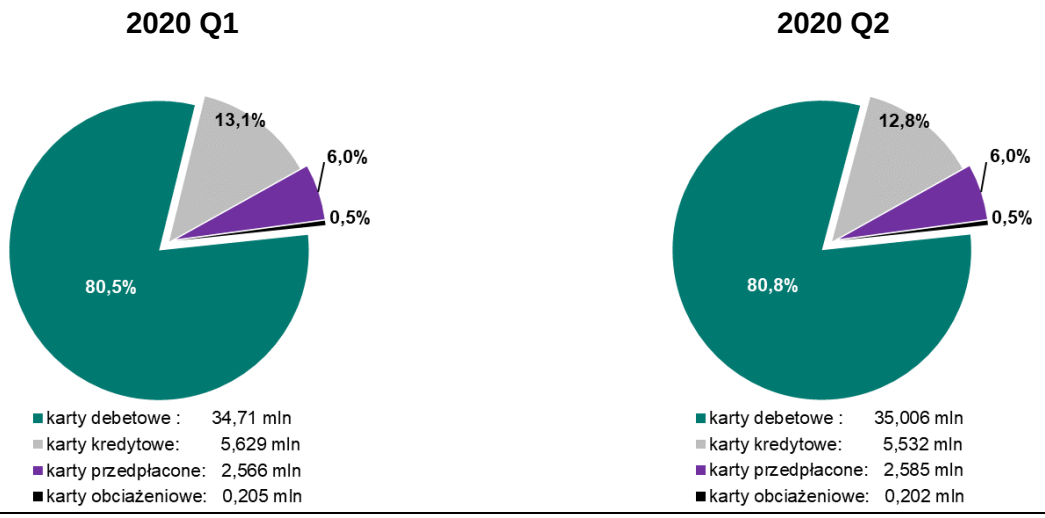

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.3.1. Karty debetowe

Karty debetowe charakteryzują się tym, iż umożliwiają dokonywanie zakupów lub wypłatę gotówki tylko do wysokości środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Transakcje wykonywane przy użyciu kart debetowych (z wyjątkiem transakcji realizowanych z wykorzystaniem funkcji zbliżeniowej w trybie off-line) są autoryzowane, tzn. że przy każdym użyciu karty weryfikowana jest karta płatnicza i posiadacz karty (np. przez podanie kodu PIN) oraz dostępność środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Karty debetowe są wydawane przez większość banków standardowo w pakiecie do każdego otwieranego rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego. W II kwartale 2020 r. liczba kart debetowych wyniosła 35 mln szt., czyli w porównaniu

do kwartału poprzedniego zwiększyła się o 296 tys. (wzrost o 0,9%). Takie tempo wzrostu liczby kart debetowych utrzymuje się na rynku polskim od dłuższego czasu (wykres 2.5).

Wykres 2.5 Liczba kart debetowych (w mln szt.) na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

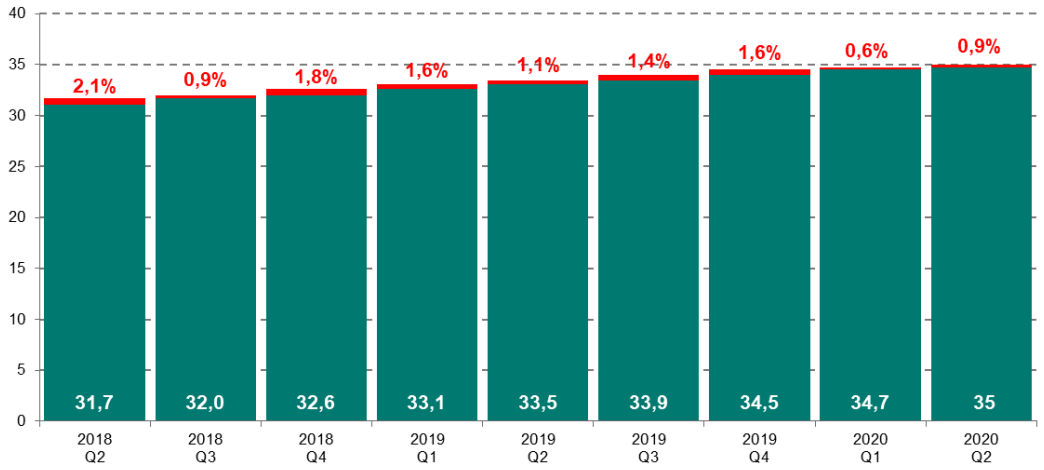

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.3.2. Karty kredytowe

Drugie pod względem liczebności są karty kredytowe. Są to karty umożliwiające posiadaczowi skorzystanie z oferowanego przez bank limitu kredytowego. Zazwyczaj banki wyznaczają tzw. okres bezodsetkowy, w którym klient może dokonywać płatności, korzystając z nieoprocentowanego kredytu. Na okres bezodsetkowy składa się miesięczny okres rozliczeniowy (28-31 dni) i okres na spłatę zadłużenia bez odsetek (około 20-25 dni, w zależności od banku i rodzaju karty). Posiadanie karty kredytowej nie wiąże się z koniecznością otwarcia rachunku bieżącego w banku wydającym kartę kredytową.

Na koniec czerwca 2020 r. łączna liczba kart kredytowych wyniosła 5,5 mln szt. W czerwcu 2020 r. liczba kart kredytowych w stosunku do marca br. zmniejszyła się o 97 tys., co stanowiło spadek o 1,7% (wykres nr 2.6).

Wykres 2.6 Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

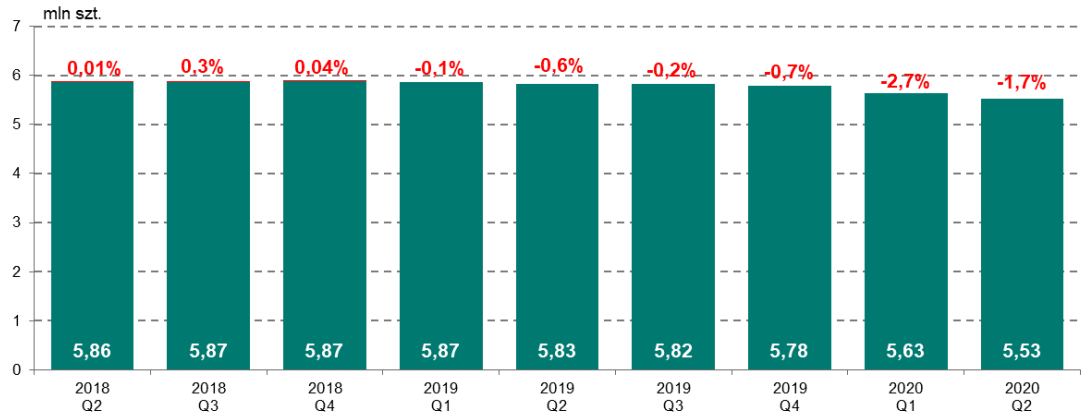

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Na koniec czerwca 2020 r. w Polsce wartość kredytów zaciągniętych na karty kredytowe wyniosła 14,474 mld zł i od marca br. zmniejszyła się o 212 mln zł (spadek o 1,4%).

Równocześnie na koniec czerwca 2020 r. wskaźnik udziału kredytów zagrożonych w ogólnej wartości kredytów udzielonych za pośrednictwem kart kredytowych wyniósł 10% (czyli był wyższy niż w marcu br., gdy wynosił 9,3%). Wielkość wskaźnika kredytów zagrożonych na kartach kredytowych na przestrzeni kolejnych miesięcy od stycznia 2019 r. przedstawiono na wykresie nr 2.7.

Wykres 2.7 Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w wybranych kategoriach kredytów w kolejnych miesiącach od stycznia 2019 r.

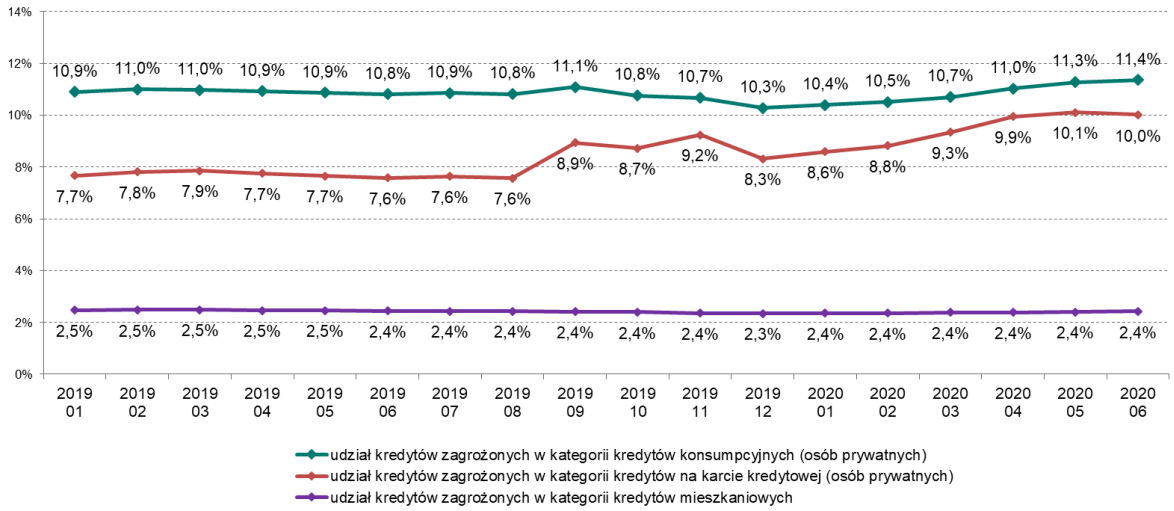

Źródło: Departament Stabilności Finansowej, NBP

2.3.3. Karty obciążeniowe

Karty obciążeniowe (zwane również „charge") pozwalają na korzystanie z przyznanego miesięcznego limitu kredytowego. Rachunek posiadacza karty obciążeniowej jest obciążany przez bank – z reguły raz w miesiącu – kwotą należności wykorzystania limitu kredytowego. Na koniec czerwca 2020 r. liczba kart obciążeniowych wynosiła 202,5 tys. szt. (spadek o 1,4%) i od marca br. zmniejszyła się o 2,8 tys. szt. (wykres nr 2.8). Udział kart typu charge w rynku kart płatniczych wyniósł 0,5% (tak jak w poprzednim kwartale).

Wykres 2.8 Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

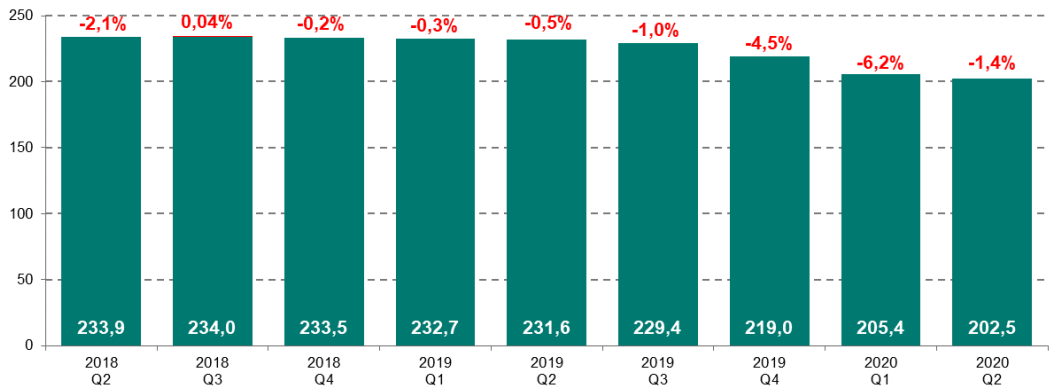

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.3.4. Karty przedpłacone

Karty przedpłacone (z ang. *prepaid cards*) umożliwiają dokonywanie płatności z wykorzystaniem środków dostępnych na przypisanym do karty rachunku płatniczym. Przed użyciem karty rachunek ten należy zasilić środkami, np. poprzez polecenie przelewu zlecone w serwisie bankowości internetowej lub w formie wpłaty gotówki w oddziale banku.

Na koniec czerwca 2020 r. liczba kart przedpłaconych wynosiła 2,6 mln szt. i była większa o 19,1 tys. (wzrost o 0,7%) niż na koniec marca br. (wykres nr 2.9). Udział kart przedpłaconych w rynku kart pozostał na tym samym poziomie, co w poprzednim kwartale (6%).

Wykres 2.9 Liczba kart przedpłaconych (w mln szt.) na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

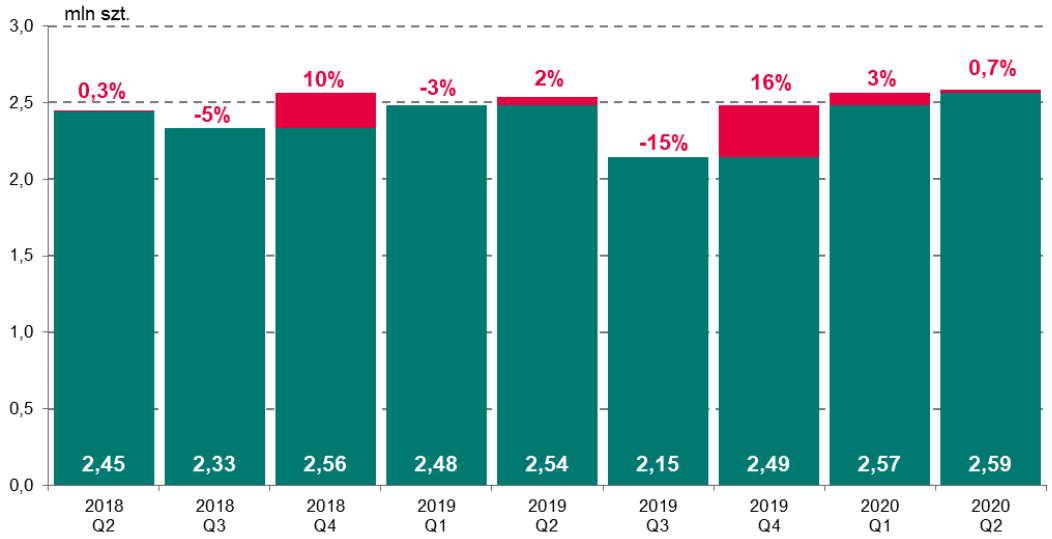

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych

Strukturę wydanych kart w podziale na karty wyposażone tylko w pasek magnetyczny, karty z paskiem magnetycznym i mikroprocesorem (tzw. karty hybrydowe), karty wyposażone tylko w mikroprocesor oraz karty wirtualne na koniec I oraz II kwartału 2020 r. ilustruje wykres nr 2.10.

Wykres 2.10 Struktura kart w podziale na technologię zapisu danych w I oraz II kwartale 2020 r.

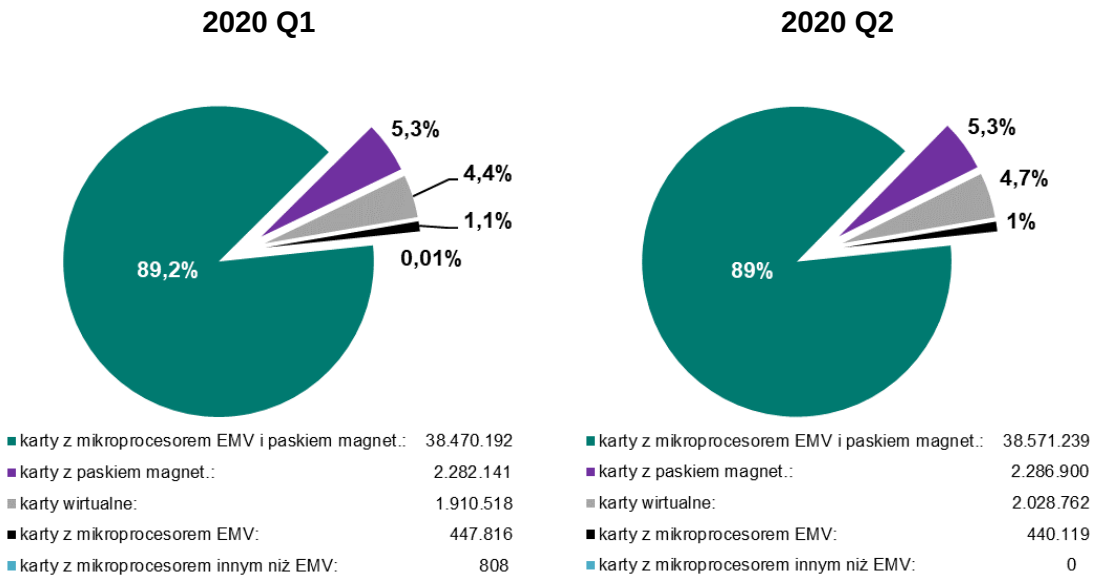

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Kart hybrydowych, tj. wyposażonych zarówno w pasek magnetyczny, jak i mikroprocesor, na koniec czerwca 2020 r. było w obiegu 38,6 mln szt. Karty hybrydowe są dominującą kategorią kart na rynku polskim, stanowiąc 89%.W porównaniu do poprzedniego kwartału liczba kart hybrydowych zwiększyła się o 101 tys. sztuk (wzrost o 0,3%) (wykres nr 2.11).

Wykres 2.11 Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

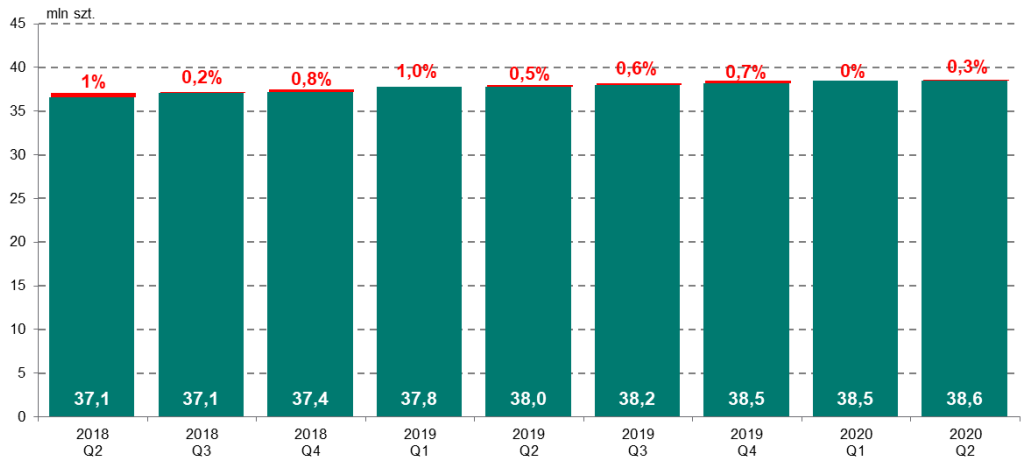

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W omawianym okresie wzrosła liczba kart wyposażonych wyłącznie w pasek magnetyczny. Na koniec czerwca 2020 r. liczba kart wyposażonych tylko w pasek magnetyczny wynosiła 2,3 mln szt. i w porównaniu do poprzedniego kwartału zwiększyła się o 4,8 tys., co stanowiło wzrost o 0,2% (wykres nr 2.12). Na koniec czerwca 2020 r. udział w rynku kart wyposażonych wyłącznie w pasek magnetyczny wyniósł 5,3%.

Wykres 2.12 Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym (w mln szt.) na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

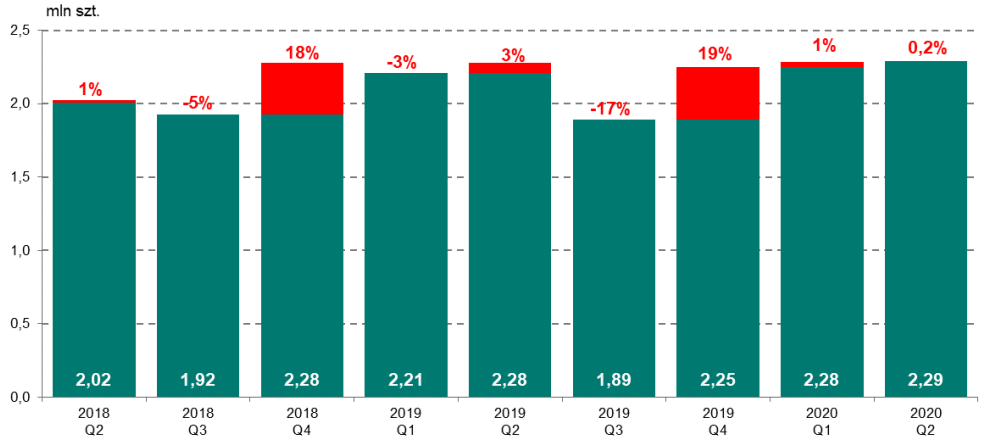

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Od 2004 roku na rynku polskim występują tzw. karty wirtualne, służące wyłącznie do dokonywania płatności za pośrednictwem Internetu oraz płatności mobilnych. Na koniec II kwartału 2020 r. liczba kart wirtualnych kształtowała się na poziomie 2 mln, zaś udział tych kart w ogólnej liczbie kart wynosił 4,7% (w poprzednim kwartale stanowił 4,4%). Od marca do czerwca br. liczba kart wirtualnych zwiększyła się o 118 tys. kart (wzrost o 6,2%).

W czerwcu 2020 r. łączna liczba kart wyposażonych tylko w mikroprocesor EMV wyniosła 440,1 tys., i w porównaniu do marca br. zmniejszyła się o 7,7 tys. (spadek o 1,7%). Udział tych kart w ogólnej liczbie wydanych kart wyniósł 1%.

Szczegółowe dane dotyczące kategorii wydanych kart prezentuje załącznik nr 1.

2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe

Transakcje zbliżeniowe odbywają się bezstykowo (konieczne jest tylko zbliżenie karty do terminala). Transakcje zbliżeniowe są możliwe dzięki technologii, która wykorzystuje umieszczony w karcie miniaturowy układ scalony oraz wbudowaną antenę radiową. Od marca 2020 r. podanie kodu PIN lub złożenie podpisu posiadacza karty jest wymagane przy płatnościach powyżej 100 zł.

Na koniec II kwartału 2020 r., wg danych przekazanych przez banki, na rynku polskim znajdowało się w obiegu 37,6 mln kart z funkcją zbliżeniową, co przełożyło się na udział w całości rynku kart płatniczych na poziomie 86,8% (w poprzednim kwartale 86,5%). Liczba kart zbliżeniowych, w porównaniu do kwartału poprzedniego, zwiększyła się o 343 tys. szt., co stanowiło wzrost o 0,9%. Liczbę kart zbliżeniowych oraz udział, jaki stanowią w liczbie wszystkich kart płatniczych wyemitowanych na rynku polskim na przestrzeni kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r., przedstawia wykres nr 2.13.

Wykres 2.13 Liczba (w mln szt.) wyemitowanych kart zbliżeniowych oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

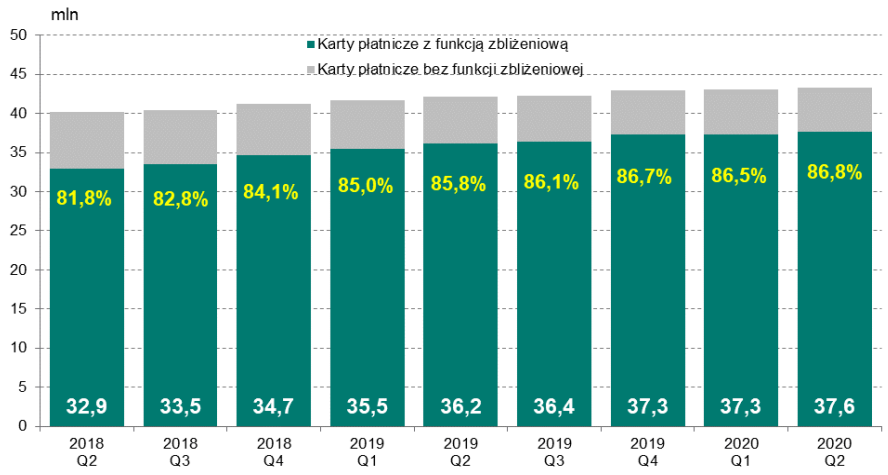

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

3.1. Liczba transakcji

Według danych od banków, w II kwartale 2020 r. przeprowadzono przy użyciu kart płatniczych 1,483 mld transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych). W porównaniu do poprzedniego kwartału liczba transakcji zmniejszyła się o 95,8 mln, co stanowiło spadek o 6% (wykres nr 3.1). Porównując do analogicznego kwartału w roku ubiegłym, liczba przeprowadzonych transakcji zmniejszyła się o 7,9%.

Wykres 3.1 Liczba (w mln) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

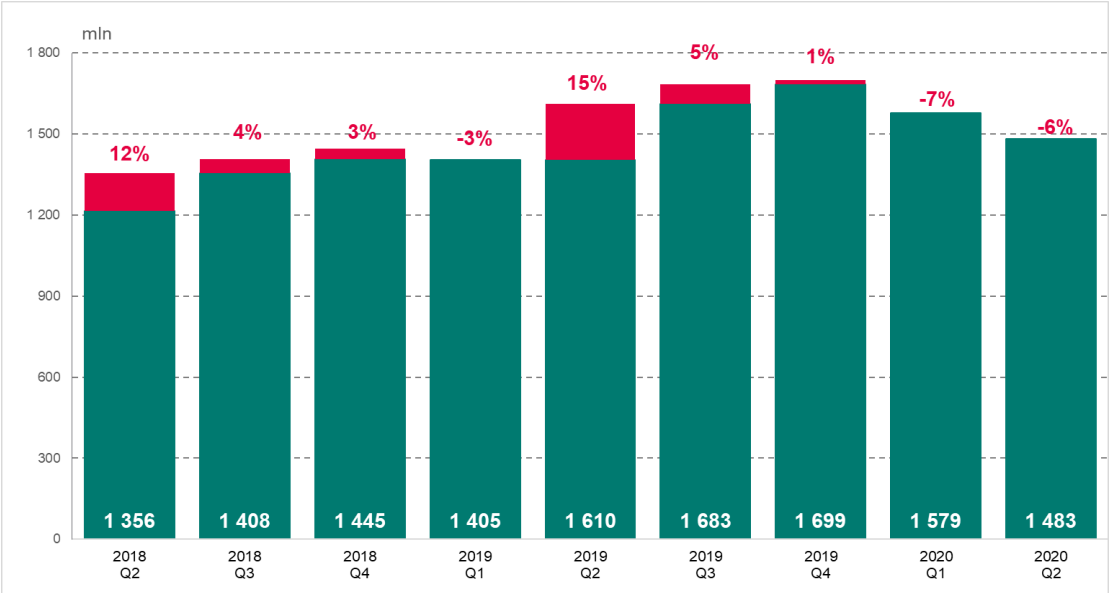

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W II kwartale 2020 r. - analogicznie jak w kwartale poprzednim - przeważająca większość transakcji, tj. 92,9%, była dokonywana kartami debetowymi. Mniej liczne były transakcje dokonywane kartami kredytowymi (6,6%), kartami przedpłaconymi (0,4%) oraz kartami obciążeniowymi (0,1%) (wykres nr 3.2).

Wykres 3.2 Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w I oraz II kwartale 2020 r.

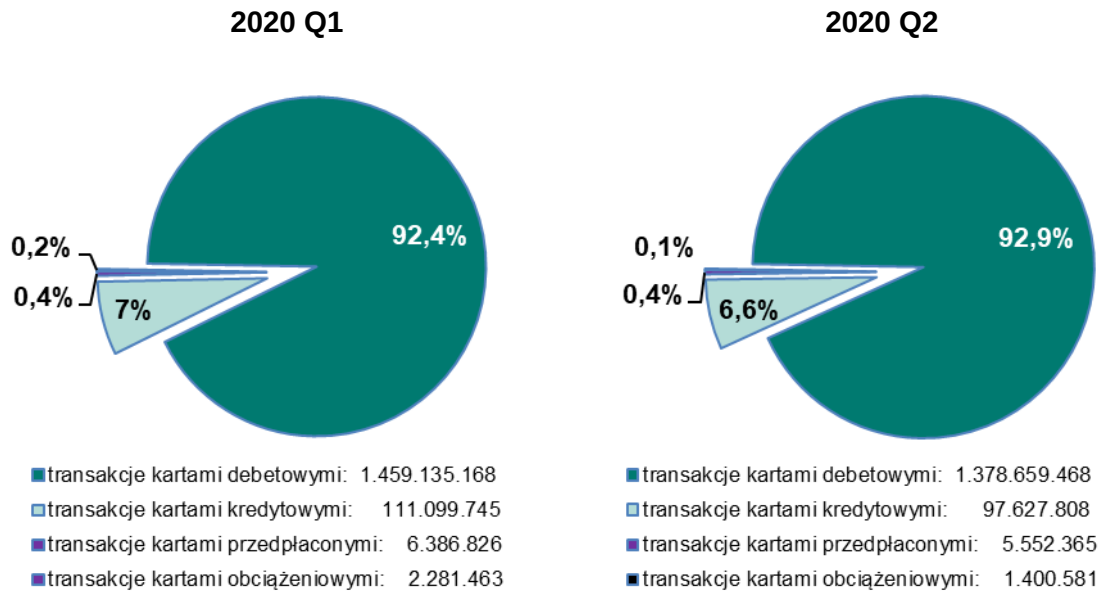

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Do kategorii transakcji kartowych, o których informacje są przekazywane przez banki do NBP, zaliczają się wszystkie rodzaje transakcji, jakie można było przeprowadzić przy użyciu karty, np. wypłata gotówki z bankomatu, wypłata gotówki w kasie banku, usługa wypłaty sklepowej (*cash back)*, płatności bezgotówkowe w punktach handlowo-usługowych i płatności bezgotówkowe za pośrednictwem Internetu. Przedstawiane dane obejmują wszystkie operacje dokonane przy użyciu kart wydanych przez banki swoim klientom, zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami. Transakcje bezgotówkowe stanowiły 91,8% liczby wszystkich transakcji kartowych. Na przestrzeni ostatniego roku wskaźnik ten wzrósł o 2,7 punktu procentowego (wykres nr 3.3).

Wykres 3.3 Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w II kwartale 2019 r. oraz II kwartale 2020 r.

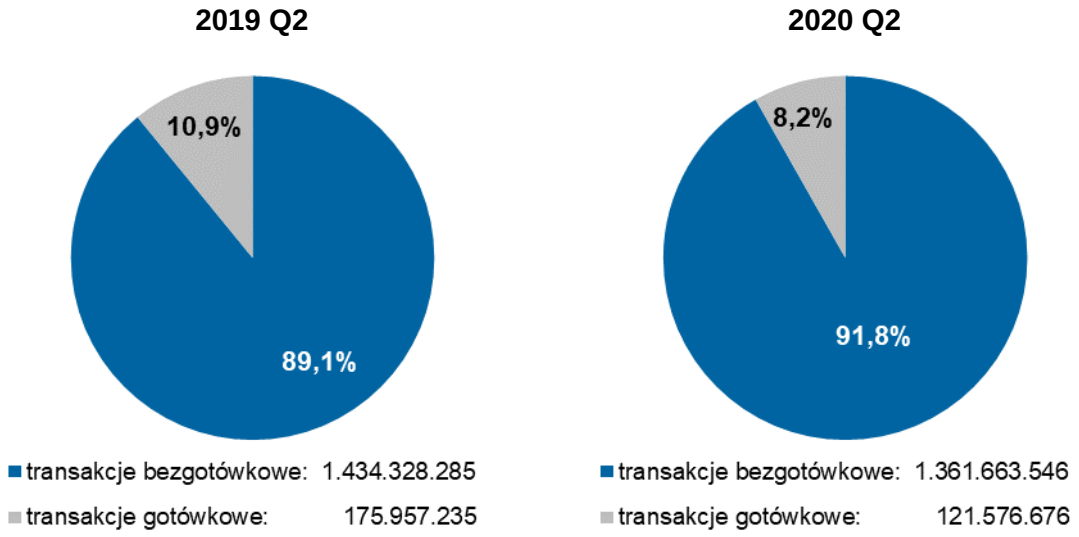

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

3.2. Wartość transakcji

W II kwartale 2020 r. przy użyciu kart dokonano transakcji na łączną kwotę 187,5 mld zł. W porównaniu do poprzedniego kwartału ich wartość zmniejszyła się o 6,5 mld zł, co stanowi spadek o 3%. Natomiast w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego wartość transakcji kartami zmniejszyła się o 6,7% (wykres nr 3.4).

Wykres 3.4 Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

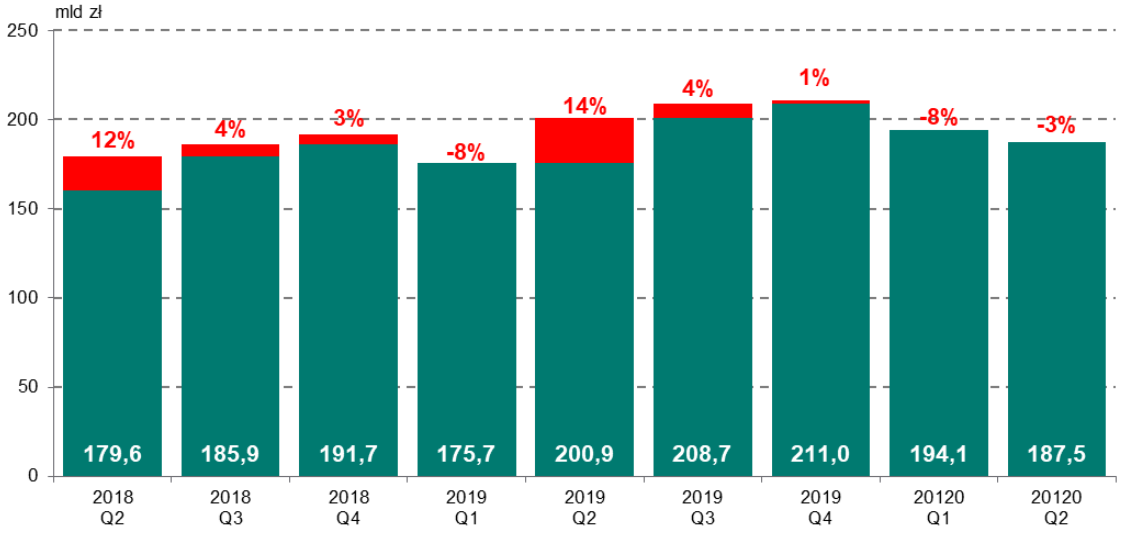

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych nadal przeważają transakcje gotówkowe. Jako transakcje gotówkowe rozumiane są wypłaty gotówkowe z bankomatów, wypłaty w kasach banków oraz wypłaty sklepowe *cash back*. Udział transakcji gotówkowych wyniósł 49,6%. Na przestrzeni ostatniego roku wskaźnik ten zmniejszył się o 4,3 punktu procentowego (wykres 3.5).

Wykres 3.5 Udział wartości transakcji bezgotówkowych i gotówkowych przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w II kwartale 2019 r. oraz II kwartale 2020 r.

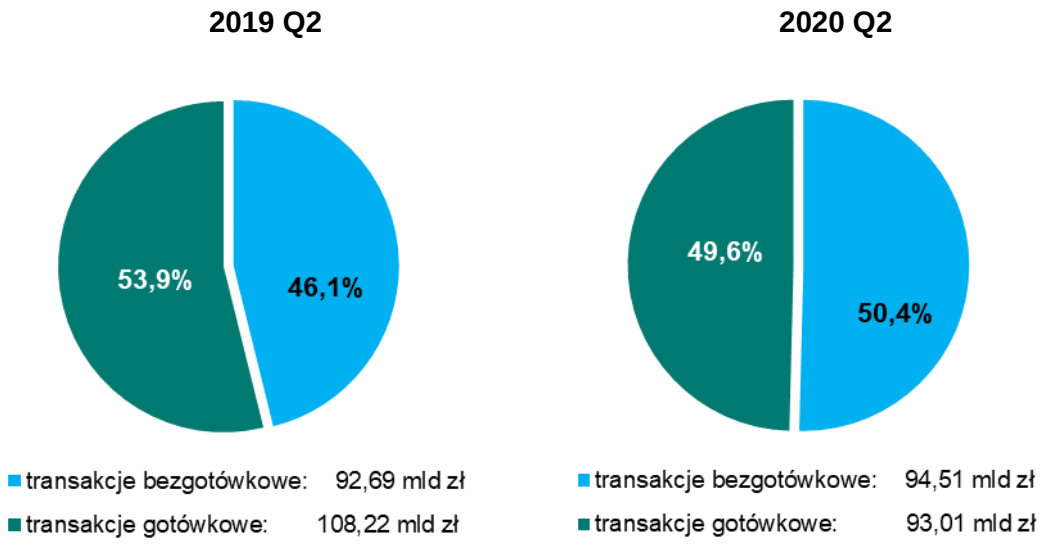

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W II kwartale 2020 r. udział wartości transakcji bezgotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych wyniósł 50,4%, przekraczając po raz pierwszy w historii poziom 50%.

W II kwartale 2020 r. średnia wartość transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych) przeprowadzonej przy użyciu karty płatniczej wyniosła 126 zł i była nieznacznie wyższa niż w poprzednim kwartale (123 zł). Innym wskaźnikiem charakteryzującym zachowania użytkowników kart płatniczych jest średnia liczba transakcji przeprowadzanych pojedynczą kartą. W II kwartale 2020 r. na jedną kartę przypadało średnio 34 przeprowadzonych transakcji, czyli mniej niż w kwartałach poprzedzających (średnio 37 transakcji na kartę).

3.3. Transakcje bezgotówkowe

3.3.1. Dane pochodzące z sektora bankowego

W II kwartale 2020 r., według danych przekazanych przez banki, przeprowadzono 1,362 mld transakcji bezgotówkowych, czyli mniej o 73 mln transakcji niż w poprzednim kwartale, co stanowiło spadek o 5% (wykres nr 3.6).

Spadek liczby transakcji bezgotówkowych w II kwartale 2020 r. w stosunku do kwartału poprzedniego wynikał z mających miejsce już od marca 2020 r. skutków ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej, szczególnie w handlu i usługach, w związku z pandemią koronawirusa.

Wykres 3.6 Liczba (w mld) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

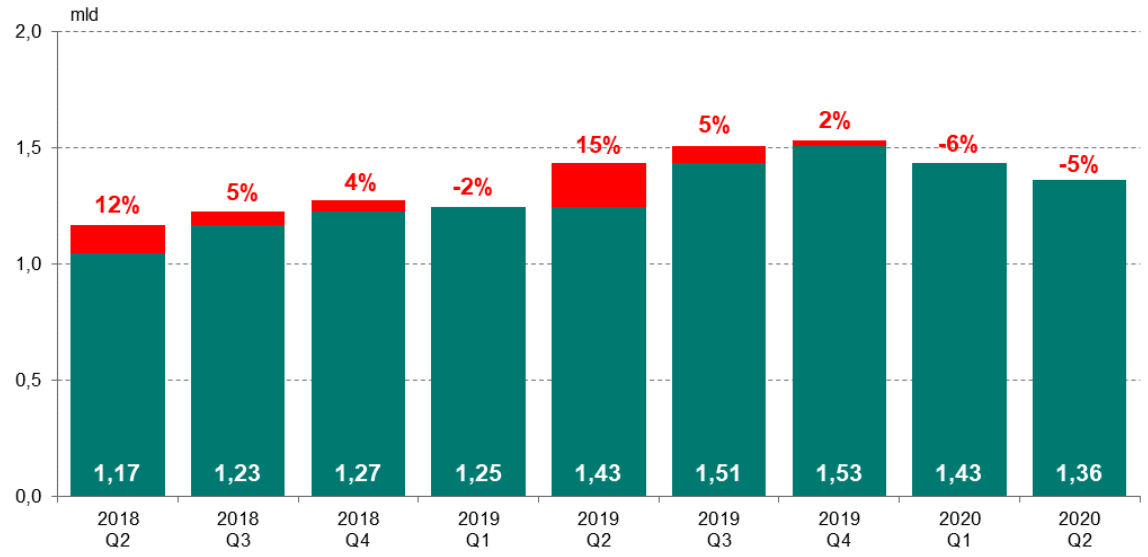

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Według danych z banków, w II kwartale 2020 r. przy użyciu kart dokonano na rynku polskim transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 94,6 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło wzrost o 1,7 mld zł (wzrost o 2%). Porównując II kwartał 2020 r. do analogicznego okresu w 2019 r., można zaobserwować, iż łączna wartość transakcji wzrosła o 2%, a na przestrzeni dwóch lat wzrosła o 24% (wykres nr 3.7).

Wykres 3.7 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

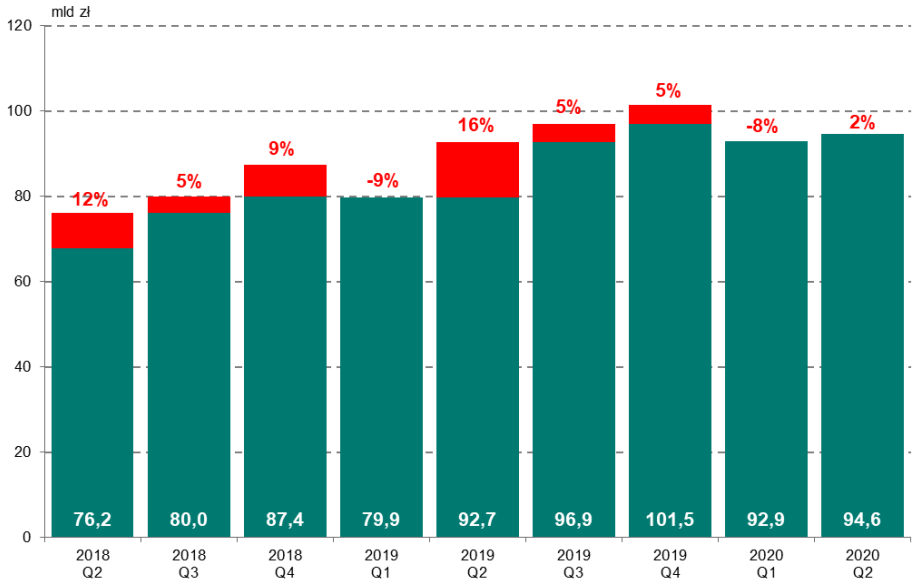

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W II kwartale 2020 r. pojedyncza karta płatnicza posłużyła do realizacji średnio 31 transakcji bezgotówkowych (w poprzednim kwartale było to 33 transakcji). Na przestrzeni dłuższego okresu zmiany omawianego wskaźnika prezentuje wykres nr 3.8. Natomiast średnia wartość transakcji bezgotówkowej przeprowadzonej przy użyciu karty wynosiła 70 zł w II kwartale 2020 r., co oznacza wzrost wobec wartości w poprzednim kwartale (65 zł).

Wykres 3.8 Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od II kwartału 2010 r.

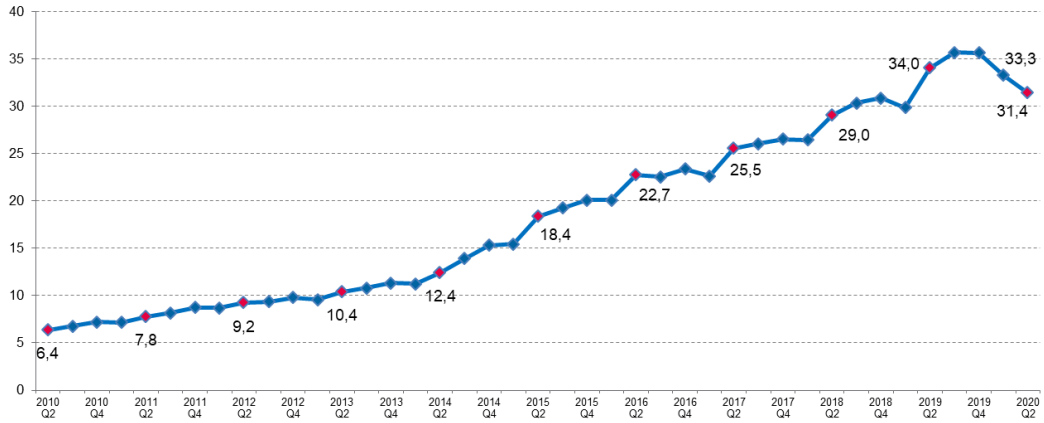

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

3.3.2. Dane od agentów rozliczeniowych

Drugim źródłem informacji o transakcjach przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych są agenci rozliczeniowi działający na rynku polskim. Rejestrują oni transakcje przeprowadzane w punktach handlowo-usługowych akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze na terenie kraju przez klientów polskich oraz zagranicznych. Są to głównie transakcje o charakterze bezgotówkowym, przeprowadzane w terminalach POS bądź za pośrednictwem Internetu, ale również transakcje gotówkowe w formie wypłat sklepowych cash back (o nich szerzej w podrozdziale 3.5).

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, że w II kwartale 2020 r. zarejestrowano 1,32 mld transakcji, czyli mniej o 63,6 mln (spadek o 5%) w porównaniu do poprzedniego kwartału. Porównując analogiczne kwartały rok do roku widoczny jest spadek na poziomie 5% (wykres nr 3.9).

Wykres 3.9 Liczba (w mld szt.) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

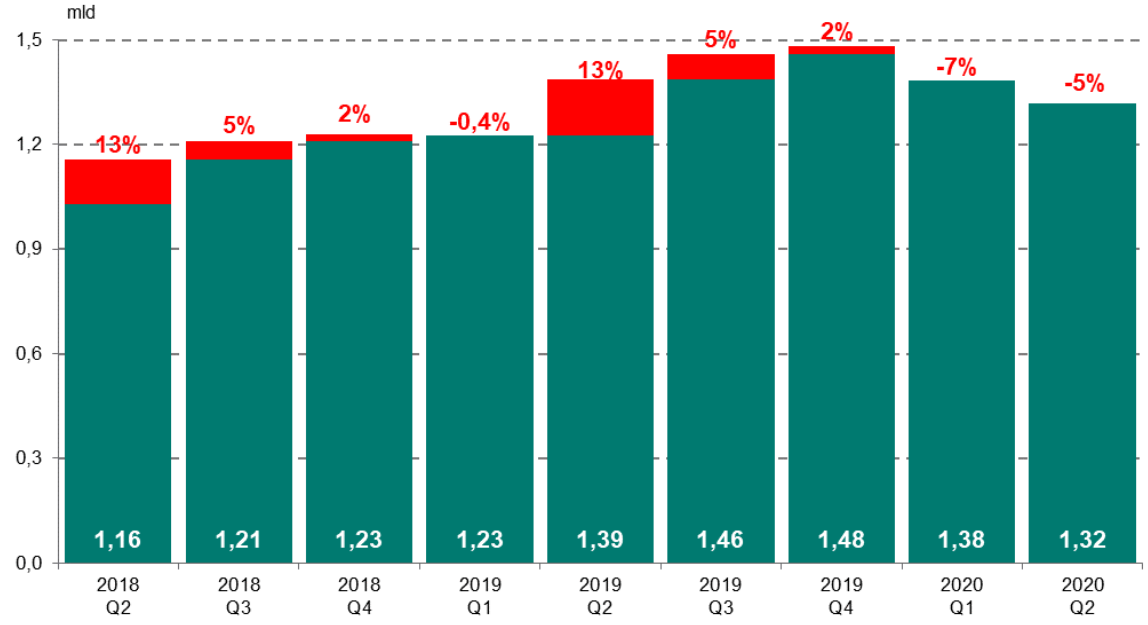

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Łączna wartość transakcji bezgotówkowych zarejestrowanych przez agentów rozliczeniowych w II kwartale 2020 r. wynosiła 88,7 mld zł i w porównaniu do kwartału poprzedniego zwiększyła się o 3,6 mld zł, co stanowiło wzrost o 4% (wykres nr 3.10). Porównując wielkość obrotów do analogicznego okresu roku ubiegłego odnotowano wzrost o 3,3%.

Wykres 3.10 Wartość (w mld zł) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

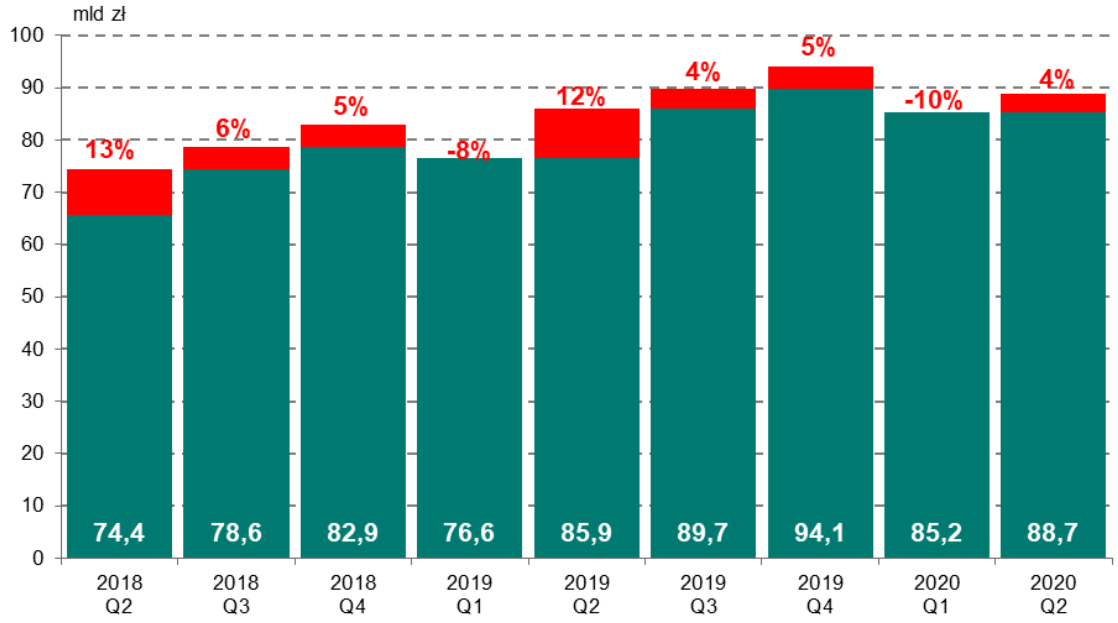

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

W II kwartale 2020 r. średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej wyniosła 67 zł. W analogicznym kwartale w roku ubiegłym wartość ta wyniosła 62 zł (wykres nr 3.11).

Wykres 3.11 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2004 r.

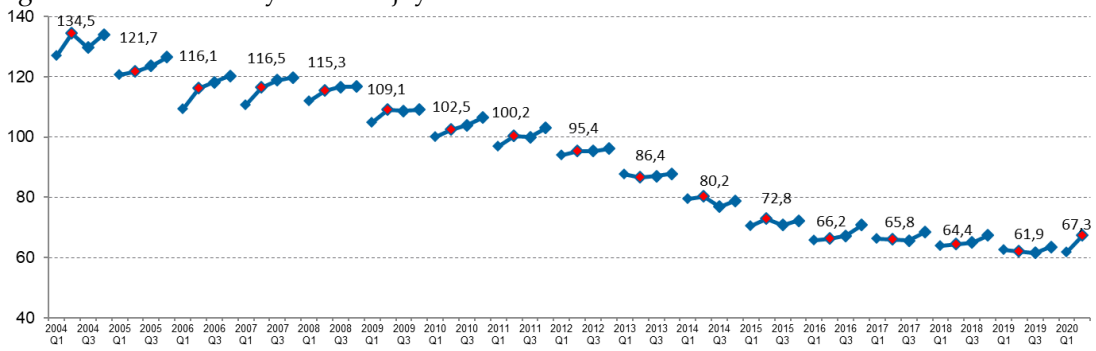

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Dynamicznie rozwijającym się sektorem płatności są płatności w Internecie. W II kwartale 2020 r. kartami płatniczymi w Internecie zrealizowano 33,6 mln transakcji. Liczba transakcji była większa o 541 tys. szt. niż w poprzedzającym kwartale, co stanowiło wzrost o 2% (wykres nr 3.12). Udział

transakcji internetowych w ogólnej liczbie płatności bezgotówkowych wyniósł 2,55% i był większy niż w poprzednim kwartale (2,4%).

Wykres 3.12 Liczba (w mln) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

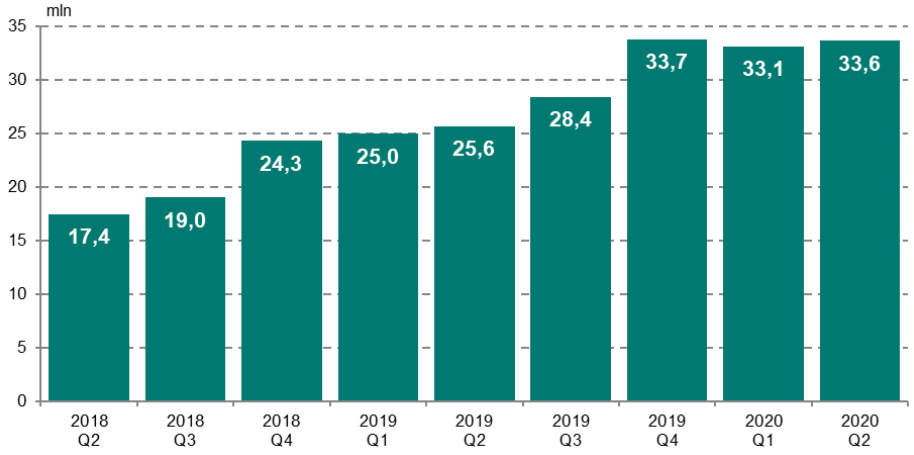

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

W II kwartale 2020 r. klienci dokonali transakcji w Internecie o łącznej wartości 4,98 mld zł, czyli więcej aż o 941 mln zł niż w poprzednim kwartale, co stanowi skokowy wzrost o 23% (wykres 3.13). Epidemia Covid-19 wpłynęła na znaczne zwiększenie zakupów w Internecie. Udział wartości transakcji w Internecie w całości transakcji bezgotówkowych wzrósł i wyniósł 5,62% (w poprzednim kwartale wyniósł 4,75%).

Wykres 3.13 Wartość (w mld zł) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

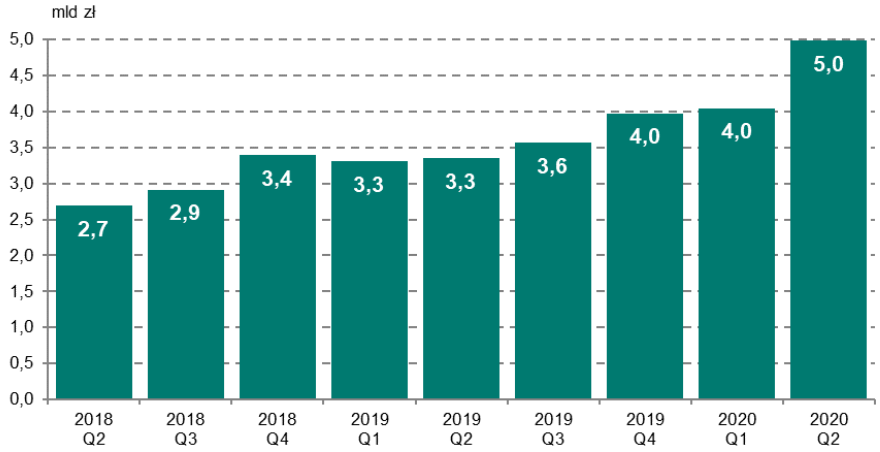

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

3.4. Transakcje zbliżeniowe kartami płatniczym

Na przestrzeni ostatnich lat na rynku polskim nastąpiła prawdziwa rewolucja w sposobie korzystania z kart płatniczych, polegająca na ogromnym wzroście liczby kart zbliżeniowych oraz wzroście liczby transakcji zbliżeniowych. Na koniec czerwca 2020 r. karty zbliżeniowe stanowiły 86,8% wszystkich kart płatniczych. W Polsce w omawianym okresie było 37,6 mln kart płatniczych z funkcją płatności zbliżeniowych.

Na koniec czerwca 2020 r. wszystkich zbliżeniowych instrumentów płatniczych, bazujących na kartach płatniczych - wliczając w to także: gadżety, stickery czy karty zainstalowane w telefonie - było łącznie 41,796 mln. W II kwartale 2020 r. przybyło ich 605,7 tys. szt., co stanowi wzrost o 1,5%.

W II kwartale 2020 r. kartami płatniczymi w formie zbliżeniowej w Polsce przeprowadzono łącznie ponad miliard transakcji – dokładnie było to 1,171 mld transakcji. W porównaniu do poprzedniego kwartału (1,208 mld) liczba transakcji uległa zmniejszeniu o 36,5 mln, co stanowi spadek o 3%. W II kwartale 2020 r. udział płatności zbliżeniowych w ogólnej liczbie bezgotówkowych płatności kartowych wynosił 92,9% (w poprzednim okresie wynosił 91,1%) (wykres 3.14)[1].

Wykres 3.14 Liczba (w mln szt.) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz ich udział w liczbie wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

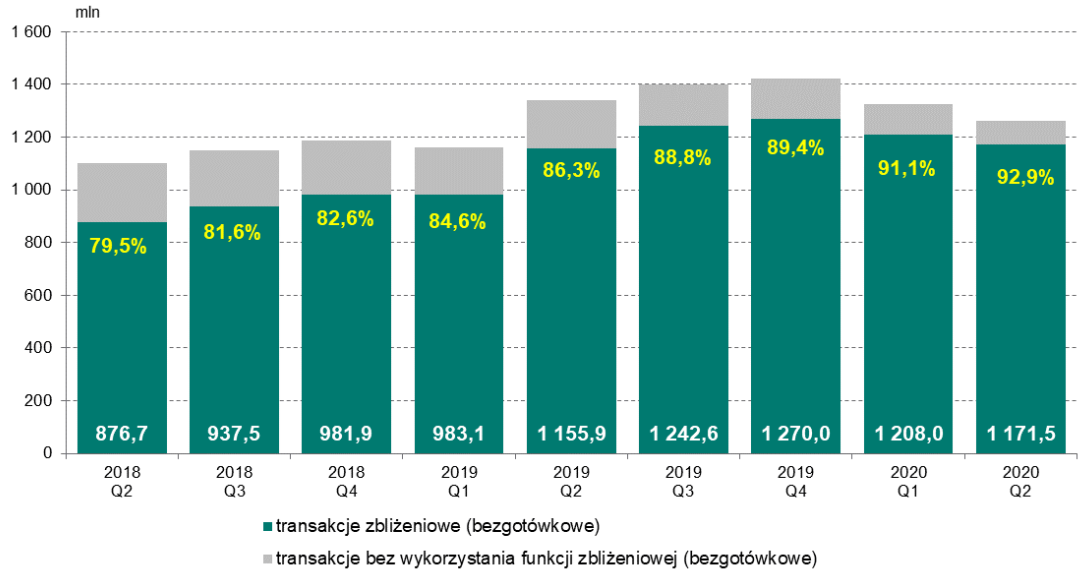

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

[1] Od II kwartału 2019 r. udział transakcji zbliżeniowych jest liczony jako odsetek transakcji realizowanych w terminalach POS na terytorium RP, bez uwzględniania transakcji w internecie. Natomiast transakcje zbliżeniowe ujmują transakcje dokonane przy użyciu tradycyjnych (plastikowych) kart płatniczych, kart zainstalowanych w telefonie oraz innych nośników umożliwiających dokonywanie płatności zbliżeniowych (np. gadżetów i stickerów). Wprowadzona zmiana dotyczy wszystkich okresów prezentowanych na wykresach 3.14 oraz 3.15.

Łączna wartość przeprowadzonych bezgotówkowych transakcji zbliżeniowych wyniosła 72,2 mld zł. W porównaniu do kwartału poprzedniego wartość tych transakcji zwiększyła się o 5,6 mld zł, co stanowi wzrost o 8,4%. Udział transakcji zbliżeniowych w całości obrotów bezgotówkowych przeprowadzanych kartami płatniczymi wyniósł 87,4% (w poprzednim okresie wynosił 84,1%) (wykres nr 3.15). Udział transakcji zbliżeniowych na przestrzeni ubiegłych kwartałów systematycznie wzrasta.

Wykres 3.15 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz ich udział w wartości wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

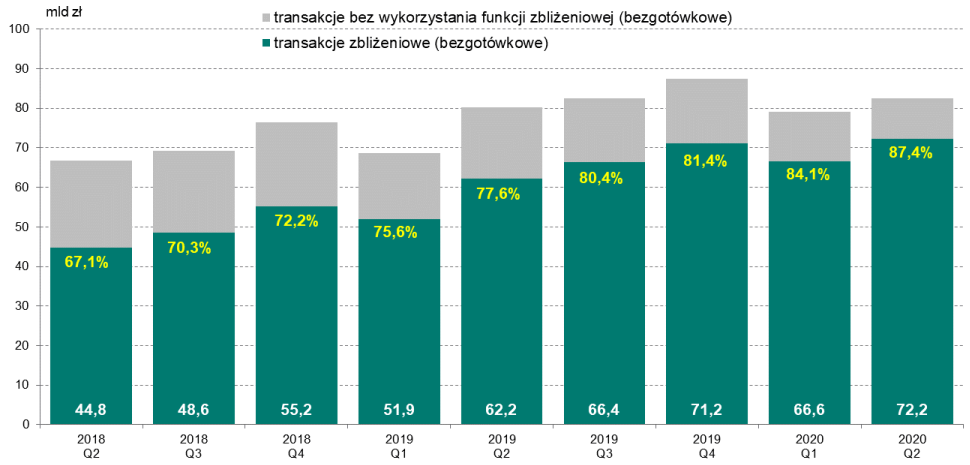

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W II kwartale 2020 r. średnia wartość pojedynczej transakcji zbliżeniowej wyniosła 62 zł. W poprzednim kwartale wskaźnik ten wyniósł 55 zł (wykres nr 3.16).

Wykres 3.16 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji kartą płatniczą przeprowadzonej w formie zbliżeniowej w kolejnych kwartałach od II kwartału 2015 r.

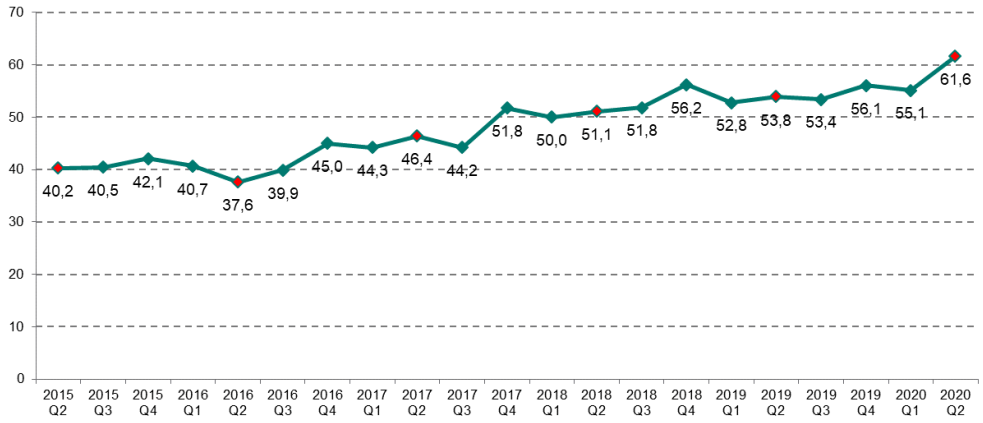

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

4. Infrastruktura rynku kart płatniczych

4.1. Bankomaty

Na koniec czerwca 2020 r. w Polsce było 22.166 bankomatów. W porównaniu do poprzedniego kwartału liczba bankomatów (tj. urządzeń umożliwiających jedynie wypłatę gotówki oraz recyclerów - urządzeń umożliwiających zarówno wypłatę, jak i wpłatę gotówki zlokalizowanych na terytorium RP) zmniejszyła się o 368 urządzeń, co stanowi spadek o 1,6% (wykres nr 4.1).

Wykres 4.1 Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

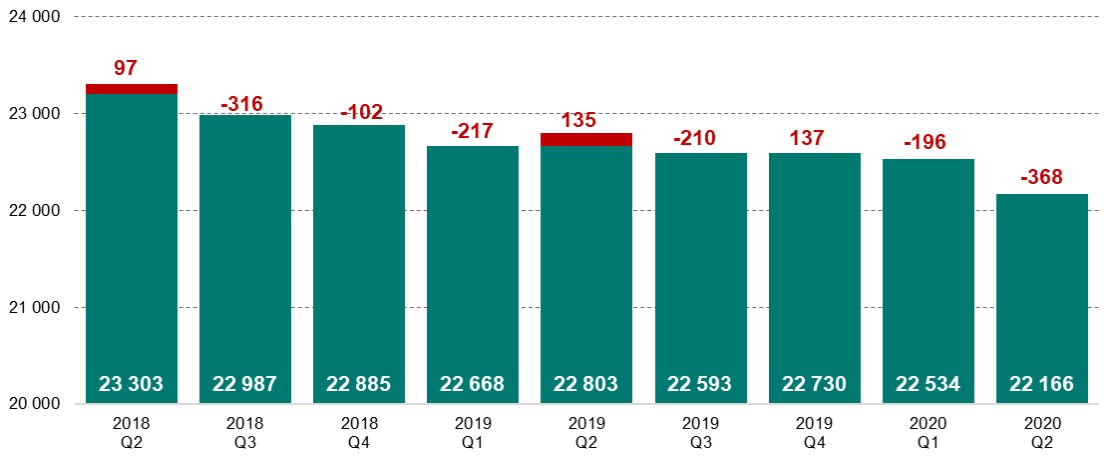

Źródło: dane od banków i niebankowych operatorów bankomatów

Od II kwartału 2015 r. NBP gromadzi również dane dotyczące funkcjonujących na rynku polskim urządzeń umożliwiających klientom dokonanie wpłaty gotówki, czyli:

1) recyclerów - urządzeń umożliwiających zarówno wypłatę, jak i wpłatę gotówki,
2) wpłatomatów - urządzeń umożliwiających jedynie wpłatę gotówki.

Urządzeń umożliwiających klientom dokonanie wpłaty gotówki na koniec czerwca 2020 r. było dostępnych 8.495 szt. Na przestrzeni ostatniego kwartału liczba tych urządzeń powiększyła się o 302 szt. (wzrost o 4%). Liczbę urządzeń do depozytu gotówki na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. przedstawia wykres nr 4.2.

Wykres 4.2 Liczba urządzeń umożliwiających wpłatę gotówki na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

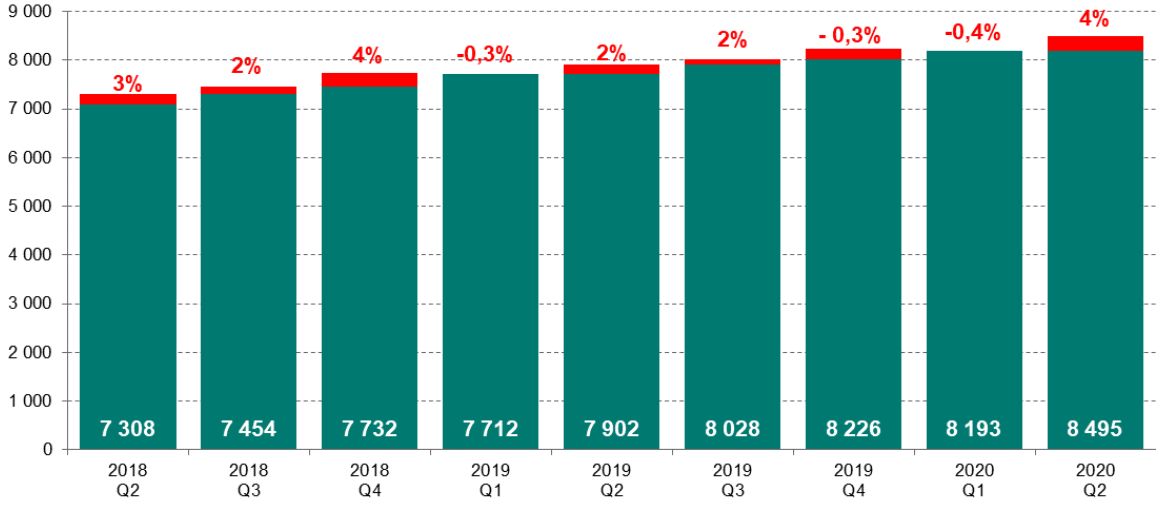

Źródło: dane od banków i niebankowych operatorów bankomatów

W II kwartale 2020 r. wszystkie typy transakcji przeprowadzanych w bankomatach, do których zalicza się wypłaty gotówkowe, depozyty gotówkowe, przelewy oraz zakup towarów/usług - zostały zrealizowane w liczbie 127,5 mln szt. W porównaniu do okresu poprzedzającego, przeprowadzono mniej o 22,4 mln transakcji (spadek o 15%).

Wypłaty gotówki z bankomatów

Dominującym typem transakcji realizowanych w bankomatach pozostają nadal wypłaty z bankomatów, które w II kwartale 2020 r. stanowiły 88% w całości transakcji bankomatowych . Udział transakcji wypłaty gotówki w bankomatach we wszystkich transakcjach bankomatowych zmniejsza się systematycznie. Spadek tego udziału spowodowany jest przede wszystkim rosnącą popularnością depozytów gotówkowych.

W II kwartale 2020 r. w bankomatach na terenie kraju odnotowano 112,1 mln transakcji wypłat gotówki. W porównaniu do poprzedniego kwartału, liczba wypłat uległa zmniejszeniu o blisko 21,3 mln (spadek o 16%) (wykres nr 4.3).

Wykres 4.3 Liczba (w mln) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

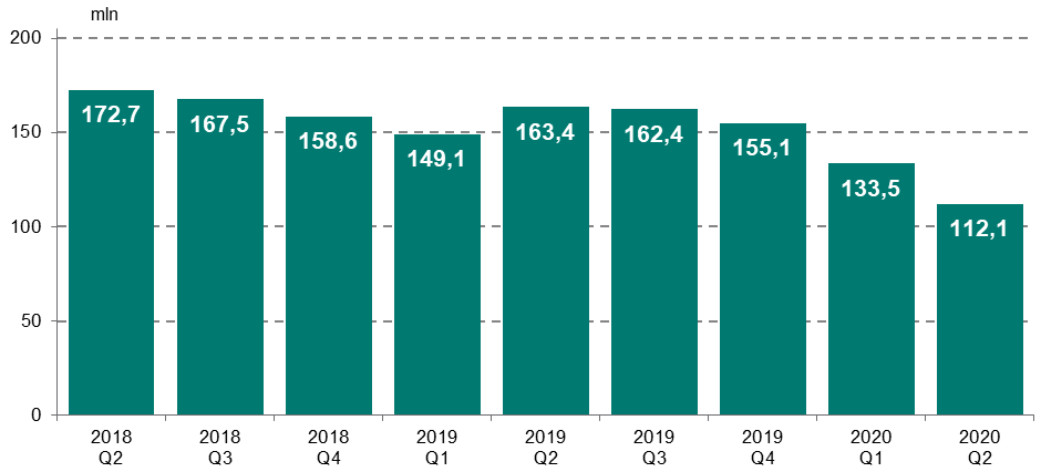

Źródło: dane od banków i niebankowych operatorów bankomatów

W II kwartale 2020 r. wypłaty gotówki w bankomatach opiewały na łączną kwotę 75,7 mld zł, czyli mniej o 7,5 mld zł niż w kwartale poprzednim (spadek o 9%) (wykres nr 4.4).

Wykres 4.4 Wartość (w mld zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonych w bankomatach w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

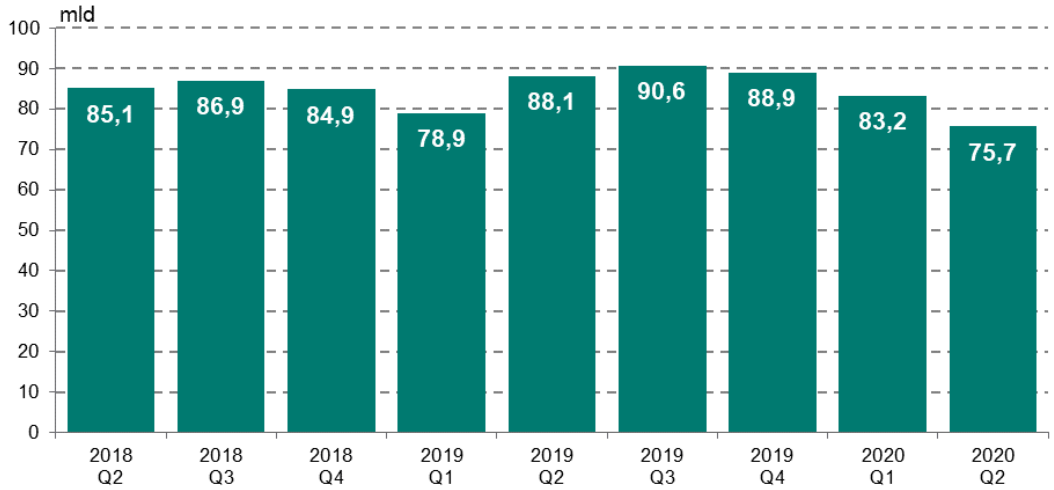

Źródło: dane od banków i niebankowych operatorów bankomatów

W II kwartale 2020 r. wskaźnik częstości wypłat w bankomatach uległ znacznemu zmniejszeniu. I tak, dziennie jeden bankomat realizował średnio 56 wypłat gotówkowych (w poprzednim kwartale wskaźnik ten wynosił 65).

Średnia wartość pojedynczej transakcji wypłaty gotówki w bankomacie wynosiła 675 zł (w poprzednim kwartale wyniosła 623 zł). Średnią wartość pojedynczej wypłaty realizowanej w bankomacie na przestrzeni kolejnych kwartałów od II kwartału 2007 r. przedstawiono na wykresie nr 4.5.

Wykres 4.5 Średnia wartość (w zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonej w bankomatach w kolejnych kwartałach od II kwartału 2007 r.

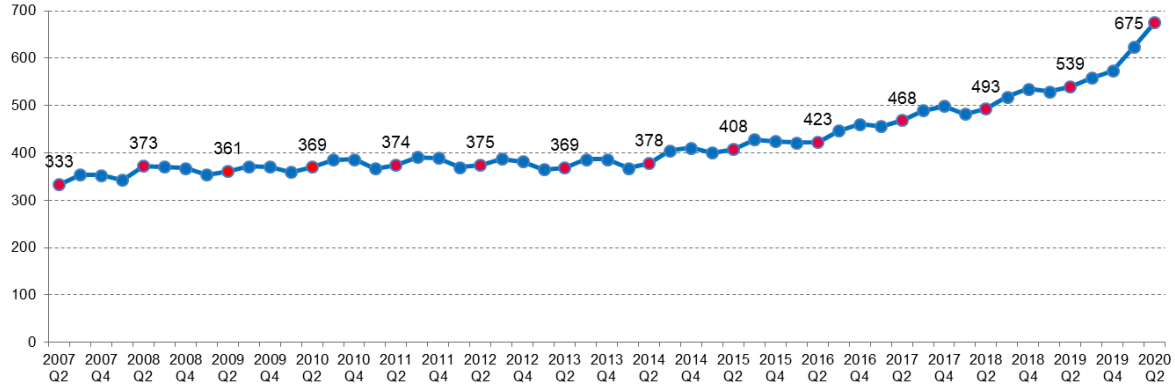

Źródło: dane od banków i niebankowych operatorów bankomatów

Pozostałe operacje w bankomatach

Warto zaznaczyć, że pojęciem transakcja bankomatowa określane są takie transakcje jak: wypłata gotówki, wpłata depozytu gotówkowego, przelew oraz zakup towarów/usług. W II kwartale 2020 r. średnia wartość transakcji bankomatowej tj. uwzględniająca wszystkie wskazane wcześniej typy operacji w bankomacie, wyniosła 836 zł. Natomiast średnia wartość wypłaty gotówki w bankomacie wyniosła 675 zł (patrz wykres. 4.5). Znaczna różnica (161 zł) między średnią wartością transakcji bankomatowej, a średnią wartością wypłaty gotówki spowodowana jest rosnącą liczbą wpłat gotówkowych (depozytów gotówkowych) o wysokiej średniej wartości pojedynczej transakcji.

I tak, w II kwartale 2020 r. odnotowano 15,3 mln transakcji depozytów gotówkowych w urządzeniach przyjmujących takie wpłaty. W porównaniu do kwartału poprzedzającego było mniej o 1 mln wpłat gotówkowych, co stanowi spadek o 6,3%. Warto zauważyć, że depozyty gotówkowe stanowią 12% wszystkich rejestrowanych w bankomatach transakcji. Na przestrzeni kolejnych kwartałów ich liczba systematycznie rośnie (wykres nr 4.6).

Wykres 4.6 Liczba (w mln) transakcji wpłaty gotówki przeprowadzanych w urządzeniach umożliwiających dokonanie depozytu w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

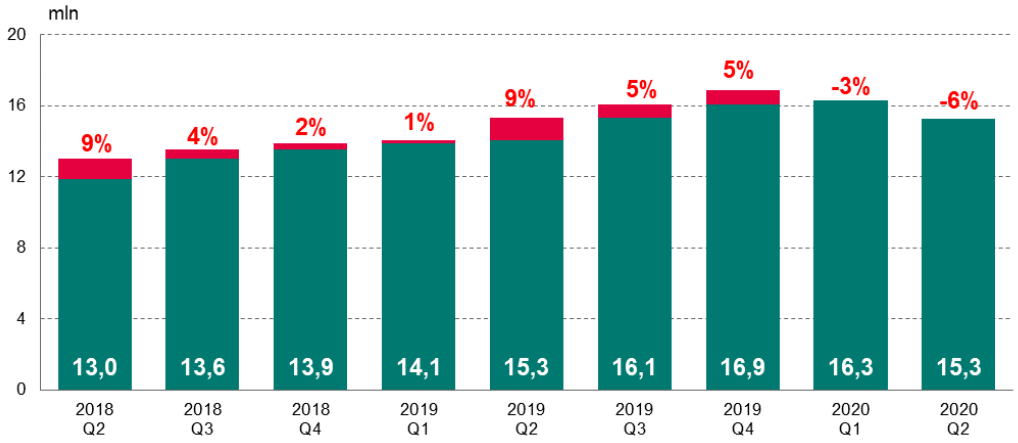

Źródło: dane od banków i niebankowych operatorów bankomatów

Łączna wartość depozytów gotówkowych opiewała na kwotę 30,9 mld zł, czyli była w porównaniu do okresu poprzedzającego większa o 12,1 mln zł (wzrost o 0,04%). Wartość transakcji wpłaty gotówki przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. prezentuje wykres nr 4.7.

Wykres 4.7 Wartość (w mld zł) transakcji wpłaty gotówki przeprowadzanych w urządzeniach umożliwiających dokonanie depozytu w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

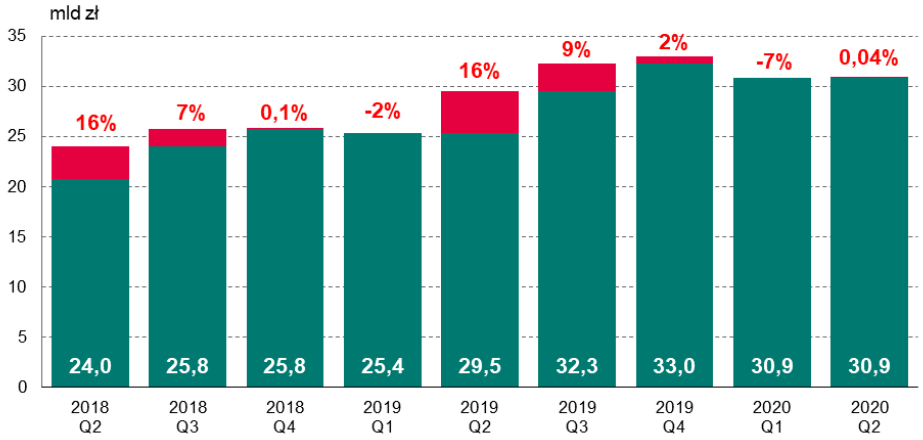

Źródło: dane od banków i niebankowych operatorów bankomatów

W II kwartale br. średnia wartość depozytu gotówkowego w urządzeniu przyjmującym wpłaty wyniosła 2.020 zł, co w porównaniu z poprzednim okresem (1.893 zł) stanowi wzrost o 6,7%. Średnią wartość pojedynczej wpłaty gotówkowej w kolejnych kwartałach od II kwartału 2010 r. prezentuje wykres nr 4.8.

Wykres 4.8 Średnia wartość (w zł) pojedynczej wpłaty gotówkowej w urządzeniach umożliwiających dokonanie depozytu w kolejnych kwartałach od II kwartału 2010 r.

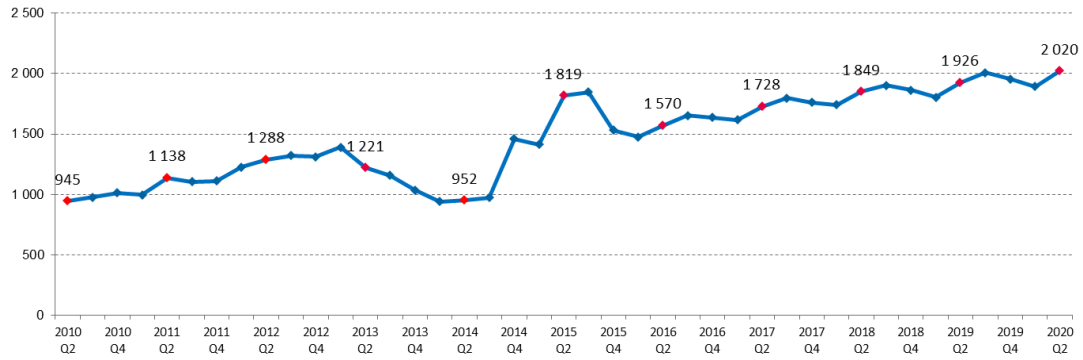

Źródło: dane od banków i niebankowych operatorów bankomatów

4.2. Akceptanci

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec czerwca 2020 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 469,3 tys. akceptantów. W II kwartale 2020 r., w porównaniu do kwartału poprzedniego, liczba akceptantów zwiększyła się o 9,2 tys., co stanowiło wzrost o 2% (wykres nr 4.9). Liczba akceptantów w kolejnych kwartałach od kilku lat systematycznie rośnie. I tak, w ciągu poprzednich dwunastu miesięcy liczba akceptantów zwiększyła się o 70,3 tys., co stanowiło wzrost o 17,6%.

Wykres 4.9 Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

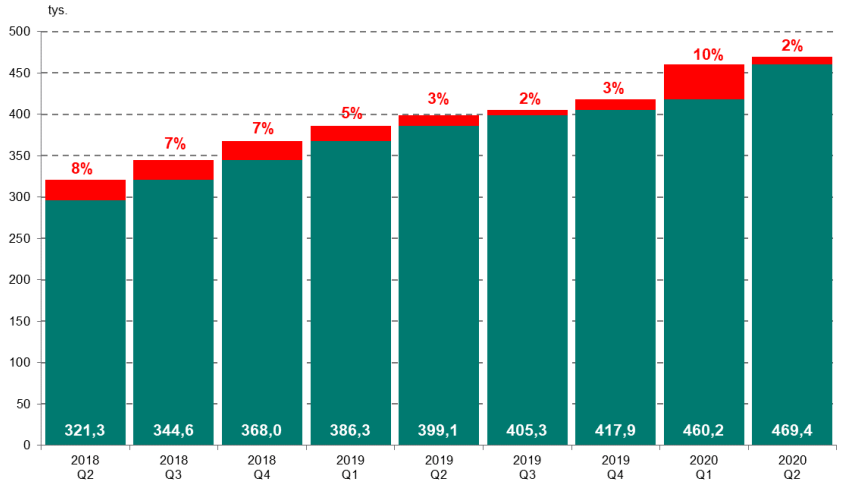

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

4.3. Punkty handlowo-usługowe

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec czerwca 2020 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 762,8 tys. punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności dokonywane przy użyciu kart płatniczych. W porównaniu do poprzedniego kwartału, liczba punktów handlowo-usługowych zwiększyła się o 18,1 tys. placówek (wzrost o 2%). Liczba punktów handlowo-usługowych rośnie nieustanie od kilku lat. Wzrost tego wskaźnika oznacza wzrost dostępności sieci akceptacji dla potencjalnych klientów posługujących się bezgotówkowymi instrumentami płatniczymi. W ciągu ostatniego roku liczba punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności zwiększyła się o 99,9 tys. nowych placówek, co oznacza wzrost o 15% (wykres nr 4.10).

Wykres 4.10 Liczba (w tys.) punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

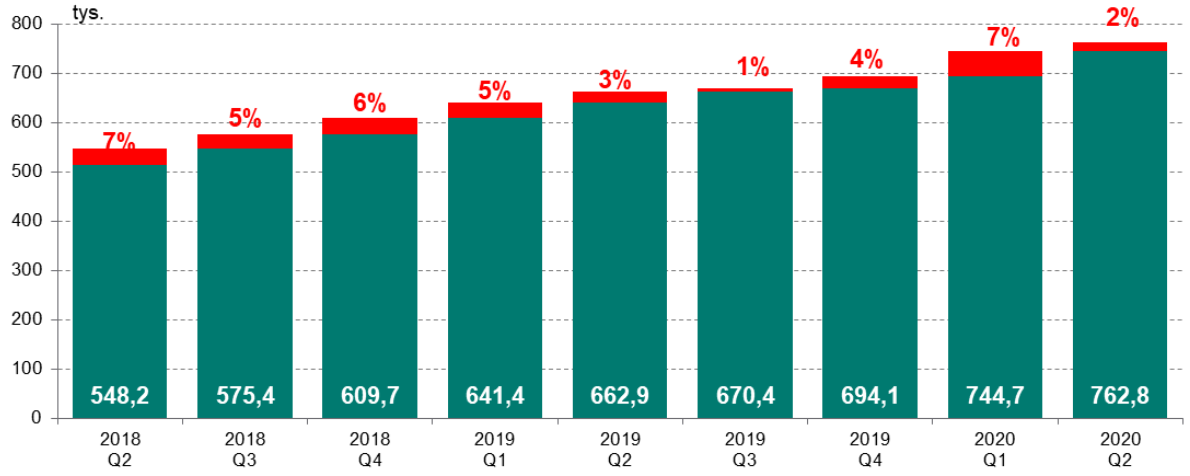

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

4.4. Terminale POS

Na rynku akceptacji kart płatniczych zachodzą pozytywne zmiany, których odzwierciedleniem jest także systematyczny wzrost liczby terminali. Według danych przekazywanych przez agentów rozliczeniowych, na rynku polskim na koniec czerwca 2020 r. funkcjonowało łącznie 974,6 tys. terminali POS. W porównaniu do poprzedniego kwartału było ich więcej o 26,1 tys. szt., co oznacza wzrost o 3% (wykres nr 4.11). Na przestrzeni poprzednich 12 miesięcy liczba terminali POS na rynku polskim zwiększyła się o 120,3 tys. urządzeń, co stanowi wzrost o 14%.

Wykres 4.11 Liczba (w tys.) terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r.

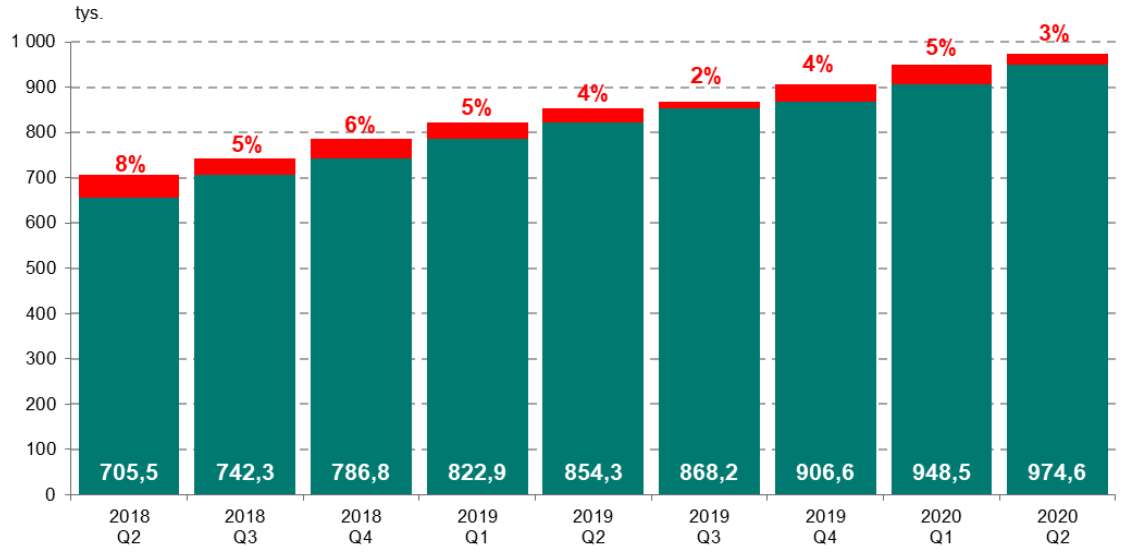

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Rozwój rynku akceptacji następuje także pod względem przystosowania do korzystania przez klientów z płatności zbliżeniowych. Wartym podkreślenia jest fakt, że w Polsce wszystkie dostępne terminale są przystosowane do obsługi transakcji zbliżeniowych. Od marca 2019 r. w Polsce 100% terminali płatniczych posiada możliwość akceptacji transakcji zbliżeniowych.

4.5. Punkty oferujące wypłaty sklepowe (*cash back)*

Od roku 2006 na rynku polskim jest dostępna usługa cash back, która umożliwia posiadaczom kart wypłatę gotówki przy okazji płacenia za zakupy w placówce handlowej. Użytkownicy kart mogą wypłacić dowolną kwotę w gotówce (dla kart Mastercard obowiązuje górny limit 500 zł, a dla kart VISA obowiązuje górny limit 300 zł) w ramach usługi cash back, niezależnie od wysokości transakcji bezgotówkowej dokonanej kartą.

Na koniec II kwartału 2020 r. wypłatę sklepową (cash back) oferowało swoim klientom około 250,9 tys. placówek handlowych (sklepy i supermarkety, stacje benzynowe, hotele, salony prasowe i inne punkty handlowo-usługowe). Oznacza to, że w okresie od marca do czerwca br. liczba takich placówek zwiększyła się o 751 punktów, co stanowi wzrost o 0,3% (wykres nr 4.12).

Wykres 4.12 Liczba (w tys.) placówek handlowo-usługowych oferujących wypłatę sklepową (*cash back*) w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

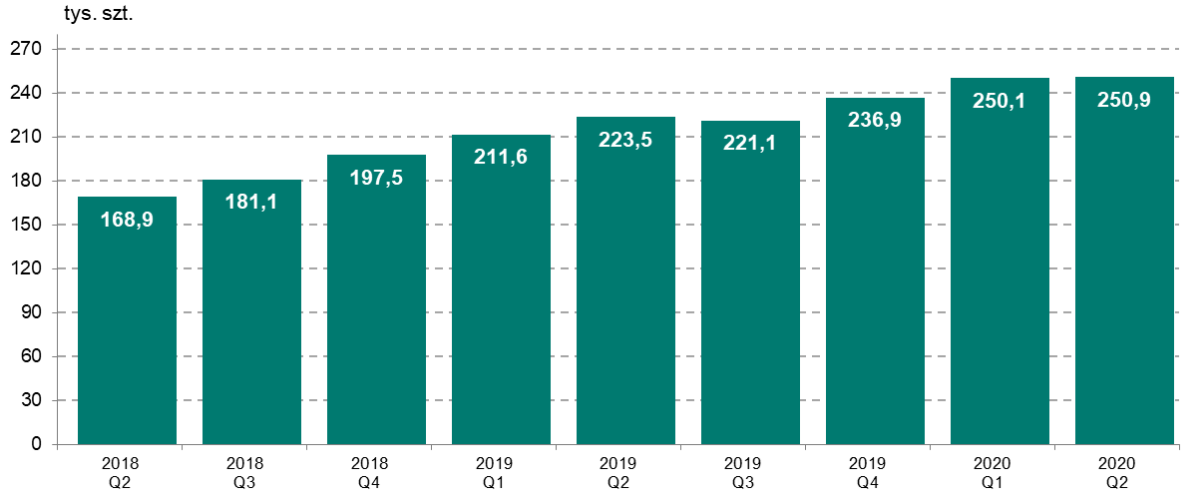

Źródło: dane od agentów rozliczeniowych

Według danych uzyskanych przez NBP od agentów rozliczeniowych na rynku polskim, na koniec czerwca 2020 r. znajdowało się 321,6 tys. terminali przystosowanych do obsługi wypłat sklepowych. Oznacza to, iż na przestrzeni kwartału przybyło ich 9,6 tys. szt., co stanowi wzrost o 3%.

Na przestrzeni II kwartału 2020 r. dokonano 3,772 mln wypłat sklepowych (cash back) i było ich mniej o 917 tys. niż w poprzednim kwartale, co stanowiło spadek o 19,5% (wykres nr 4.13).

Wykres 4.13 Liczba (w mln) wypłat sklepowych (*cash back*) w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

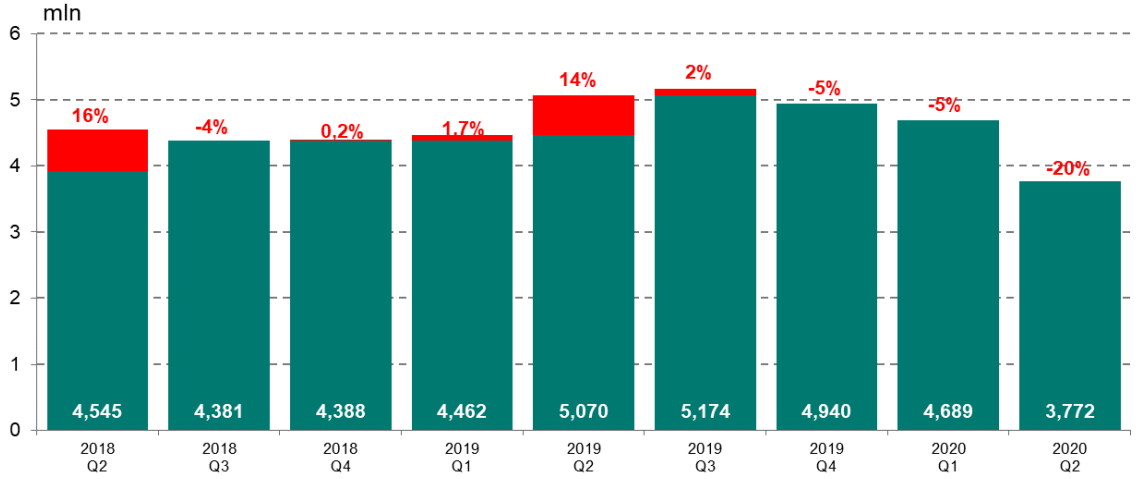

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

W II kwartale 2020 r. wartość wypłat sklepowych wyniosła 495,4 mln zł, tj. mniej o 83,1 mln zł w porównaniu do poprzedniego kwartału, co stanowi spadek o 14% (wykres nr 4.14).

Wykres 4.14 Wartość (w mln zł) wypłat sklepowych (*cash back)* w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r.

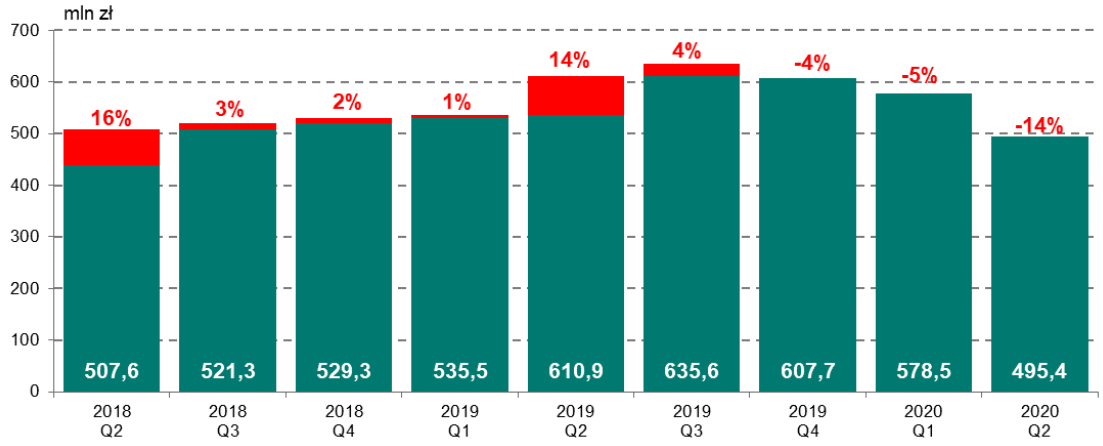

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Średnia wartość pojedynczej transakcji wypłaty sklepowej dokonywanej przy użyciu karty wynosiła 131 zł (wykres nr 4.15). Na przestrzeni dłuższego okresu, wartość średnia waha się w granicach od 94 zł do 131 zł i w ostatnich kwartałach nieznacznie wzrasta.

Można łatwo zauważyć różnicę pomiędzy wypłatą realizowaną z bankomatu, której wartość średnio wynosi 675 zł, a wypłatą sklepową (*cash back*) na średnią kwotę 131 zł. Zatem, wypłaty z bankomatu są pod względem wartości średnio ponad 5-krotnie większe niż wypłaty sklepowe. Rynek polski potwierdził prawidłowość, iż wypłaty sklepowe są wykorzystywane przez klientów jako bieżące uzupełnienie gotówki w portfelu.

Wykres 4.15 Średnia wartość (w zł) pojedynczej wypłaty sklepowej (*cash back)* w kolejnych kwartałach od II kwartału 2007 r.

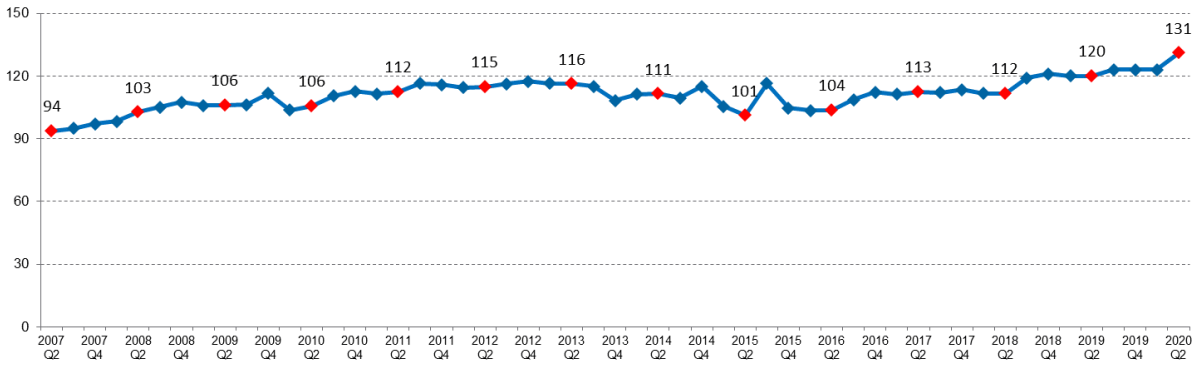

Źródło: dane od banków-wydawców kart płatniczych

Zestaw podstawowych wskaźników charakteryzujących liczbę i wartość transakcji realizowanych przy użyciu kart płatniczych na rynku polskim zaprezentowano w tabelach zamieszczonych w załącznikach nr 1 - 7.

Dodatkowo, szczegółowe dane dotyczące kart płatniczych w Polsce na przestrzeni kilkunastu ostatnich lat są publikowane na stronie www.nbp.pl w katalogu: System płatniczy > Dane i analizy > Karty płatnicze.

Opracowała:
Magdalena Rabong
Ekspert, Wydział Analiz i Badań
Departament Systemu Płatniczego NBP

Załącznik 1. Liczba kart płatniczych

Tabela 1. Liczba kart płatniczych w I oraz II kwartale 2020 r.(według danych otrzymanych od banków)

LICZBA KART PŁATNICZYCH	2020 Q1	ZMIANA	ZMIANA%	2020 Q2
Karty dla klientów indywidualnych Udział %	38 001 242 88,2%	+ 151 tys.	↗ + 0,4% ↘	38 152 499 88,1%
Karty dla klientów biznesowych Udział %	5 110 233 11,9%	+ 64 tys.	↗ + 1,3% →	5 174 521 11,9%
Karty debetowe Udział %	34 710 235 80,5%	+ 296 tys.	↗ + 0,9% ↗	35 006 324 80,8%
Karty kredytowe Udział %	5 629 598 13,1%	- 97 tys.	↘ -1,7% ↘	5 532 772 12,8%
Karty obciążeniowe Udział %	205 384 0,5%	- 2,8 tys.	↘ -1,4% →	202 538 0,5%
Karty przedpłacone Udział %	2 566 258 6,0%	+ 19,1 tys.	↗ + 0,7% →	2 585 386 6,0%
Karty z paskiem magnetycznym oraz mikroproceso-rem Udział %	38 470 192 89,2%	+ 101 tys.	↗ + 0,3% ↘	38 571 239 89,0%
Karty tylko z paskiem magnetycznym Udział %	2 282 141 5,3%	+ 4,8 tys.	↗ + 0,2% →	2 286 900 5,3%
Karty wirtualne Udział %	1 910 518 4,4%	+ 118 tys.	↗ + 6,2% ↗	2 028 762 4,7%
Karty tylko z mikroprocesorem EMV Udział %	447 816 1,0%	- 7,7 tys.	↘ -1,7% →	440 119 1,0%
Karty z mikroprocesorem innym niż EMV Udział %	808 0,002%		↘-49% →	0 0%
OGÓŁEM:	**43 111 475**	**+ 215,5 tys.**	**↗ + 0,3%**	**43 327 020**
w tym: Karty płatnicze aktywne (w okresie kwartału) Udział % w ogólnej liczbie kart	28 817 600 66,8%	- 330 tys.	↘ -1,1% ↘	28 487 399 65,7%

Załącznik 2. Liczba transakcji kartami

Tabela 2. Liczba transakcji kartowych w I oraz II kwartale 2020 r. (według danych otrzymanych od banków)

LICZBA TRANSAKCJI KARTOWYCH	2020 Q1	ZMIANA	ZMIANA%	2020 Q2
Karty dla klientów indywidualnych	1 511 819 764	- 94 mln	↘ -6%	1 417 861 575
Udział %	95,8%		↘	95,6%
Karty dla klientów biznesowych	67 208 008	- 1,8 mln	↘ -3%	65 378 647
Udział %	4,3%		↗	4,4%
Transakcje bezgotówkowe	1 434 638 094	- 73 mln	↘ -5%	1 361 663 546
Udział %	90,9%		↗	91,8%
Transakcje gotówkowe	144 389 678	- 22,8 mln	↘ -16%	121 576 676
Udział %	9,1%		↘	8,2%
Transakcje w kraju	1 502 153 752	- 87,4 mln	↘ -6%	1 414 750 521
Udział %	95,1%		↗	95,4%
Transakcje poza krajem	76 874 020	- 8,4 mln	↘ -11%	68 489 701
Udział %	4,9%		↘	4,6%
Karty debetowe	1 459 135 168	- 80,5 mln	↘ -6%	1 378 659 468
Udział %	92,4%		↗	92,9%
Karty kredytowe	111 099 745	- 13,5 mln	↘ -12%	97 627 808
Udział %	7,0%		↘	6,6%
Karty przedpłacone	6 511 396	- 959 tys.	↘ -15%	5 552 365
Udział %	0,4%		→	0,4%
Karty obciążeniowe	2 281 463	- 881 tys.	↘ -39%	1 400 581
Udział %	0,1%		→	0,1%
OGÓŁEM:	**1 579 027 772**	**- 95,8 mln**	**↘ -6%**	**1 483 240 222**
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	36,6		↘	34,2

Załącznik 3. Wartość transakcji kartami

Tabela 3. Wartość transakcji kartowych w I oraz II kwartale 2020 r. (według danych otrzymanych od banków)

WARTOŚĆ TRANSAKCJI KARTOWYCH (zł)	2020 Q1	ZMIANA	ZMIANA%	2020 Q2
Karty dla klientów indywidualnych Udział %	160 010 092 038 82,5%	- 4,4 mld	↘ -3% ↗	155 580 396 034 83,0%
Karty dla klientów biznesowych Udział %	34 054 070 17,5%	- 2,1 mld	↘ -6% ↘	31 950 437 286 17,0%
Transakcje bezgotówkowe Udział %	92 949 886 233 47,9%	+ 1,7 mld	↗ +2% ↗	94 518 686 780 50,4%
Transakcje gotówkowe Udział %	101 114 541 875 52,1%	- 8,1 mld	↘ -8% ↘	93 012 146 539 49,6%
Transakcje w kraju Udział %	182 320 149 195 93,9%	- 3,8 mld	↘ -2% ↗	178 478 930 132 95,2%
Transakcje poza krajem Udział %	11 744 278 913 6,1%	- 2,7 mld	↘ -23% ↘	9 051 903 187 4,8%
Karty debetowe Udział %	180 370 100 194 92,9%	- 4,6 mld	↘ -3% ↗	175 760 861 192 93,7%
Karty kredytowe Udział %	11 959 259 793 6,2%	- 1,4 mld	↘ -11% ↘	10 601 313 768 5,7%
Karty obciążeniowe Udział %	808 264 007 0,4%	- 455,1 mln	↘ -56% ↘	353 131 666 0,2%
Karty przedpłacone Udział %	926 804 114 0,5%	- 11,3 mln	↘ -12% ↘	815 526 694 0,4%
OGÓŁEM:	**194 064 428 108**	**- 6,5 mld**	**↘ -3%**	**187 530 833 319**
Średnia wartość pojedynczej transakcji	122,9		↘	126,4

Załącznik 4. Bezgotówkowe oraz gotówkowe transakcje kartami płatniczymi

Tabela 4. Transakcje kartowe bezgotówkowe oraz gotówkowe w I oraz II kwartale 2020 r. (według danych otrzymanych od banków)

TRANSAKCJE KARTAMI PŁATNICZYMI	2020 Q1	ZMIANA	ZMIANA%	2020 Q2
BEZGOTÓWKOWE TRANSAKCJE KARTAMI PŁAT.				
Liczba transakcji Udział % w ogólnej liczbie transakcji kartami	**1 434 638 094** 90,9%	- 73 mln	↘ -5% ↗	**1 361 663 546** 91,8%
w tym:				
Urządzenia akceptujące karty płatnicze	1 354 490 877	- 74 mln	↘ - 5%	1 280 487 347
Card not present	80 147 217	+ 1 mln	↗ + 1%	81 176 199
w tym:				
Transakcje w kraju	1 360 676 873	- 65,1 mln	↘ - 5%	1 295 543 829
Transakcje poza krajem	73 961 221	- 7,8 mln	↘ - 11%	66 119 717
Wartość transakcji (w zł) Udział % w ogólnej wartości transakcji kartami	**92 949 886 233** 47,9%	+ 1,7 mld	↗ + 2% ↗	**94 618 686 780** 50,4%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	33,28		↘	31,43
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	64,8		↗	69,5
GOTÓWKOWE TRANSAKCJE KARTAMI PŁAT.				
Liczba transakcji Udział % w ogólnej liczbie transakcji kartami	**144 389 678** 9,1%	- 22,8 mln	↘ -16% ↘	**121 576 676** 8,2%
w tym:				
Bankomaty (wypłaty)	129 853 173	- 21,1 mln	↘ - 16%	108 762 030
Kasy banku (wypłaty)	607 842	- 139 tys.	↘ - 23%	469 023
Wypłaty sklepowe (cash back)	4 688 184	- 916 tys.	↘ - 20%	3 772 220
w tym:				
Transakcje w kraju	141 476 879	- 22,3 mln	↘ - 16%	119 206 692
Transakcje poza krajem	2 912 799	- 543 tys.	↘ - 19%	2 369 984
Wartość transakcji (w zł) Udział % w ogólnej wartości transakcji kartami	**101 114 541 875** 52,1%	- 8,1 mld	↘ -8% ↘	**93 012 146 539** 49,6%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	3,35		↘	2,81
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	700,3		↗	765,0

Załącznik 5. Karty płatnicze zbliżeniowe

Tabela 5. Płatności zbliżeniowe kartami płatniczym - liczba kart, liczba transakcji oraz wartość transakcji (według danych otrzymanych od banków) oraz infrastruktura terminali płatniczych przystosowanych do płatności zbliżeniowych (według danych otrzymanych od agentów rozliczeniowych) w I oraz II kwartale 2020 r.

PŁATNOŚCI KARTAMI PŁATNICZYMI ZBLIŻENIOWYMI	2020 Q1	ZMIANA	ZMIANA%	2020 Q2
Liczba kart z funkcją zbliżeniową	37 279 035	+ 343 tys.	↗ + 0,9%	37 622 132
Udział % kart zbliżeniowych w ogólnej liczbie kart płatniczych	86,5%		↗	86,8%
Liczba terminali zbliżeniowych	948 539	+ 26 tys.	↗ + 2,8%	974 594
Udział % terminali zbliżeniowych w ogólnej liczbie terminali	100%			100%
Liczba transakcji zbliżeniowych	1 207 977 588	- 36,5 mln	↘ -3%	1 171 502 524
Udział % transakcji zbliżeniowych w ogólnej liczbie tr. bezgotówkowych	91,1%		↗	92,9%
Wartość transakcji zbliżeniowych	66 599 631 210	+ 5,6 mln	↗ + 8,4%	72 160 404 623
Udział % transakcji zbliżeniowych w ogólnej wartości tr. bezgotówkowych	84,1%		↗	87,4%
Średnia wartość pojedynczej transakcji zbliżeniowej (zł)	55,1		↗	61,6

Załącznik 6. Transakcje bankomatowe oraz wypłaty sklepowe (*cash back*)

Tabela 6. Transakcje bankomatowe (według danych od operatorów bankomatów) oraz wypłaty sklepowe *cash back* (według danych od wydawców kart) w I kwartale 2020 r. oraz w II kwartale 2020 r.

Rynek kart płatniczych	2020 Q1	ZMIANA	ZMIANA%	2020 Q2
Transakcje w bankomatach				
Liczba bankomatów*)	22 534	- 368	↘ - 1,6%	22 166
Liczba transakcji	149 894 569	- 22,4 mln	↘ - 15%	127 527 064
Wartość transakcji (w zł)	114 089 774 201	- 7,5 mld	↘ - 7%	106 613 578 372
Średnia wartość transakcji (zł)	761		↗	836
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na pojedynczy bankomat	73,10		↘	63,22
Wpłaty gotówki				
Liczba wpłatomatów**)	8 193	302	↗ + 4%	8 495
Liczba wpłat we wpłatomacie**)	16 306 619	- 1 mln	↘ - 6,3%	15 286 690
Wartość wpłat we wpłatomacie**)(w zł)	30 861 208 831	+ 12,1 mln	↗ + 0,04%	30 873 305 251
Średnia wartość wpłaty we wpłatomacie**) (w zł)	1 893		↗	2 020
Średnia dzienna liczba wpłat przypadająca na pojedynczy wpłatomat**)	22		↘	20
Wypłaty gotówki				
Liczba wypłat w bankomacie*)	133 470 376	- 21,3 mln	↘ - 16%	112 123 644
Wartość wypłat w bankomacie*) (w zł)	83 195 358 504	- 7,5 mld	↘ - 9%	75 707 802 556
Średnia wartość wypłaty w bankomacie*) (zł)	623		↗	675
Średnia dzienna liczba wypłat przypadająca na pojedynczy bankomat*)	65,09		↘	55,59
Wypłaty sklepowe (cash back)				
Liczba placówek handlowo-usługowych	250 113	+ 751	↗ + 0,3%	250 864
Liczba terminali	300 102	+ 21,5 mln	↗ + 7%	321 608
Liczba transakcji	4 688 823	- 916,6 tys.	↘ -19,5%	3 772 220
Wartość transakcji (zł)	578 462 532	- 83,1 mln	↘ - 14,4%	495 357 245
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	123		↗	131

*) bankomat rozumiany jako: 1) urządzenie umożliwiające jedynie wypłatę gotówki bądź 2) recyclery, czyli urządzenie umożliwiające zarówno wypłatę jak i wpłatę gotówki

**) wpłatomat rozumiany jako: 1) urządzenie umożliwiające jedynie wpłatę gotówki bądź 2) recyclery, czyli urządzenie umożliwiające zarówno wypłatę jak i wpłatę gotówki

Załącznik 7. Rynek akceptacji kart płatniczych wg danych od agentów rozliczeniowych

Tabela 7. Wykorzystanie elektronicznych instrumentów płatniczych w I oraz II kwartale 2020 r. (według danych przekazanych przez agentów rozliczeniowych)

Rynek kart płatniczych	2020 Q1	ZMIANA	ZMIANA%	2020 Q2
Rynek akceptacji kart płatniczych				
Liczba akceptantów	460 181	+ 9,2 tys.	↗ + 2%	469 376
Liczba punktów handlowo-usługowych	744 677	+ 18,1 tys.	↗ + 2%	762 814
Liczba urządzeń akceptujących elektroniczne instr. płatnicze	948 539	+ 26,1 tys.	↗ + 3%	974 594
Liczba transakcji	1 382 046 943	- 63,6 mln	↘ - 5%	1 318 406 795
Wartość transakcji (zł)	85 177 182 785	+ 3,6 mld	↗ + 4%	88 727 656 467
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	61,6		↗ + 9%	67,3
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na pojedyncze urządzenie akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze	16,0		↘ - 7%	14,9
TERMINALE POS				
Liczba akceptantów	431 868	+ 7,1 tys.	↗ + 2%	438 927
Liczba punktów handlowo-usługowych wyposażonych w terminale	692 354	+ 14,7 tys.	↗ + 2%	707 010
Liczba urządzeń	948 539	+ 26,1 tys.	↗ + 3%	974 594
Liczba transakcji	1 344 689 095	- 63,4 mln	↘ - 5%	1 281 302 511
Wartość transakcji (zł)	80 546 833 863	+ 2,7 mld	↗ + 3%	83 237 904 359
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	59,9		↗ + 8%	65,0
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na terminal	15,6		↘ - 7%	14,4
Płatności w Internecie				
Liczba akceptantów	28 313	+ 2,1 tys.	↗ + 8%	30 449
Liczba punktów handlowo-usługowych wyposażonych w terminale	52 323	+ 3,5 tys.	↗ + 7%	55 804
Liczba transakcji Udział% transakcji w całości transakcji bezgotówkowych	33 082 406 2,39%	+ 541 tys.	↗ + 2% ↗	33 623 209 2,55%
Wartość transakcji (zł) Udział% transakcji w całości transakcji bezgotówkowych	4 043 808 044 4,75%	+ 941 mln	↗ + 23% ↗	4 984 646 132 5,62%
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	122		↗	148
Średnia dzienna liczba transakcji	363 543		↗	369 486

Spis wykresów

Wykres 2.1 Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od 2004 r. 3
Wykres 2.2 Liczba kart płatniczych aktywnych (w mln szt.) oraz ich udział procentowy w ogólnej liczbie kart wyemitowanych w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 4
Wykres 2.3 Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec I oraz II kwartału 2020 r. 4
Wykres 2.4 Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, obciążeniowe oraz przedpłacone - stan na koniec I oraz II kwartału 2020 r. 5
Wykres 2.5 Liczba kart debetowych (w mln szt.) na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 6
Wykres 2.6 Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 7
Wykres 2.7 Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w wybranych kategoriach kredytów w kolejnych miesiącach od stycznia 2019 r. 7
Wykres 2.8 Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 8
Wykres 2.9 Liczba kart przedpłaconych (w mln szt.) na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 9
Wykres 2.10 Struktura kart w podziale na technologię zapisu danych w I oraz II kwartale 2020 r. 9
Wykres 2.11 Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 10
Wykres 2.12 Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym (w mln szt.) na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 10
Wykres 2.13 Liczba (w mln szt.) wyemitowanych kart zbliżeniowych oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 11
Wykres 3.1 Liczba (w mln) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 12
Wykres 3.2 Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w I oraz II kwartale 2020 r. 13
Wykres 3.3 Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w II kwartale 2019 r. oraz II kwartale 2020 r. .. 14
Wykres 3.4 Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 14
Wykres 3.5 Udział wartości transakcji bezgotówkowych i gotówkowych przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w II kwartale 2019 r. oraz II kwartale 2020 r. 15
Wykres 3.6 Liczba (w mld) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 16
Wykres 3.7 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 17

Wykres 3.8 Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od II kwartału 2010 r. 17
Wykres 3.9 Liczba (w mld szt.) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 18
Wykres 3.10 Wartość (w mld zł) operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 19
Wykres 3.11 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2004 r. 19
Wykres 3.12 Liczba (w mln) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 20
Wykres 3.13 Wartość (w mld zł) transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 20
Wykres 3.14 Liczba (w mln szt.) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz ich udział w liczbie wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 21
Wykres 3.15 Wartość (w mld zł) transakcji bezgotówkowych przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz ich udział w wartości wszystkich transakcji bezgotówkowych kartami w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 22
Wykres 3.16 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji kartą płatniczą przeprowadzonej w formie zbliżeniowej w kolejnych kwartałach od II kwartału 2015 r. 22
Wykres 4.1 Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 23
Wykres 4.2 Liczba urządzeń umożliwiających wpłatę gotówki na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 24
Wykres 4.3 Liczba (w mln) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 25
Wykres 4.4 Wartość (w mld zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonych w bankomatach w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 25
Wykres 4.5 Średnia wartość (w zł) transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonej w bankomatach w kolejnych kwartałach od II kwartału 2007 r. 26
Wykres 4.6 Liczba (w mln) transakcji wpłaty gotówki przeprowadzanych w urządzeniach umożliwiających dokonanie depozytu w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 27
Wykres 4.7 Wartość (w mld zł) transakcji wpłaty gotówki przeprowadzanych w urządzeniach umożliwiających dokonanie depozytu w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 27
Wykres 4.8 Średnia wartość (w zł) pojedynczej wpłaty gotówkowej w urządzeniach umożliwiających dokonanie depozytu w kolejnych kwartałach od II kwartału 2010 r. 28
Wykres 4.9 Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 28
Wykres 4.10 Liczba (w tys.) punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 29

Wykres 4.11 Liczba (w tys.) terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2018 r. 30
Wykres 4.12 Liczba (w tys.) placówek handlowo-usługowych oferujących wypłatę sklepową (*cash back*) w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 31
Wykres 4.13 Liczba (w mln) wypłat sklepowych (*cash back*) w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 31
Wykres 4.14 Wartość (w mln zł) wypłat sklepowych (*cash back)* w kolejnych kwartałach od II kwartału 2018 r. 32
Wykres 4.15 Średnia wartość (w zł) pojedynczej wypłaty sklepowej (*cash back)* w kolejnych kwartałach od II kwartału 2007 r. 32

www.nbp.pl